

ELŐFIZETÉS

MELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

BEFIZETÉSEK:
6-hasábos post sor egyszer 20 Bl.
minden levélhezéni 16 Blér.

Nyitólár sora 40 Blér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszani egyenlő
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Csütörtök, november 20.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Majdnem püspök ur terrorizál.
A képviselőház ülése.
Az új bíboros.
Az új templom zárkó-letétele.
Sztrájk a Ganz-gyárban.
A miniszterelnök Mangráról.
Wallburg Ernő a vidéken.
Beszélgetés Kossitsky Józseffel.
A Kuria és a szent-annai zendülők.
Urban Iván székfoglalója.
Tanító-választás az iskolaszékben.
Erzsébet királyné emléke.
Egy szerb miniszterelnök Kossuth Lajosról.
Titokzatos letartóztatás.
Tárcs: Gabóék. Irta: Szépfaludi Ö. Ferenc.
**Regény-Csarnok: A róma-párisi expressvo-
nat. Fordította: Ritt Gyula.**

Majdnem püspök ur terrorizál.

Arad, november 19.

Mangra Vazul minden mozdulatán meglátszik, hogy a multban elkövetett vétkeiért nem róttak vezeklést reá. Legyalázott bennünket, s megtették Aradon szemináriumi igazgatóvá; hirdetőjévé szegődött a bukaresti román liga tanainak, s püspöki helynök lett belőle; miután pedig hazaáruulást szervezett, hiveit börtönbe juttatta, ő maga meg büntetés nélkül mosta kezét: megválasztották aradi püspökké.

Nagyon természetes, hogy ilyen előzmények után megnöttek szarvai a derék urnak, s féktelen nagyravágyása utjából most úgy görditi el az akadályokat, hogy hivatali hatalmával végigterrorizálja amaz egyházi férfiakat, kik elég vakmerők vol-

tak véleményük szabad nyilvánításával itt-ott kellemetlenséget okozni az ő fel nem kent majdnem püspöki személyének.

Egy hónappal ezelőtt történt, hogy Mangra hivei zsinati ülést extemporizáltak Aradon, melynek az lett volna a rendeltetése, hogy a kormánynál az aradi püspök-választás jóváhagyását szorgalmazza, avagy más nyelven, hogy Mangra szeke-rét előbbre tolja a püspöki székben való megerősítés felé.

A zsinat tizennyolc tagja, köztük több biharmegyei esperes, indokolatlannak, s törvénytelennek tartotta a zsinat egybe-hívását, mert az egybehívásra nem lön kinyerve az érsekmetropolita előzetes be-leegyezése, s mert az elnöki székben nem ez utóbbi ült, ahogy azt az egyházi tör-vények parancsolják. A törvényszegés el-len a zsinatból való tömeges kivonulással demonstrált a tizennyolc zsinati tag.

Igy esett meg a nagy eset körülbelül egy hónappal ezelőtt.

Azóta a nagyváradi helynöki lak-ban példátlanul merész tervet eszeltek ki a független gondolkozású esperesek megrendszabályozására.

Mangra Vazul vikárius aláírásával a nevezett esperesek rendeletet kaptak, hogy negyvenyolc óra alatt igazolják eljárásukat, mert különben fegyelmet zuditanak a nya-kukba.

Ennyit. Se többet, se kevesebbet. Az aradi egyházmegyében lábrakapott rém-uralomra azonban épen elegendő világot vet ez a pár soros rendelet, mely azt jelenti voltaképen, hogy Mangra ur poli-

tikai ellenfeleire nézve ütött a megtorlás órája.

Es a boszuvágy véres vakságában nem látja az immunitást, mely a választott zsinati tagot megoltalmazza a zsinaton tanusított magatartásáért még az olyan mindenható ur ellenében is, aminő az aradi majdnem püspök.

Amde úgy véljük, van annak a fatális rendeletnek más irányu hivatása is. Nyomatékra sulyosabb, célzatosságra előre-látóbb, taktikailag pedig a szimpla meg-torlásnál mérlegeltebb, megfontoltabb.

A második püspök-választás előjátéka ez. Mangráék jó érzékkel sejtik, hogy ama bizonyítványok után, melyeket az ország-gyűlés két házában állítottak ki Mangra Vazulról, s ama sokat mondó kijelentések után, melyeket a miniszterelnök ma tett a Házban, a szankció hiu ábrándnál egyéb-nek nem tekinthető. Tudják, látják, hogy minden lótas-futás Bécsbe és Bukarestbe, meddő munka marad: Mangrát nem erő-sítheti meg a magyar király.

A kemény helynöki ukáznak tehát, nyilván az a rendeltetése, hogy a majdan bekövetkező új választás idején a zsinati tagok ne azzal a független szókimondás-sal, véleményüknek ne azzal a bátor őszinteségével lépjenek az urna elé, mint ahogy eddig tették, hanem megrendszabályozva az egyházi felsőbbség szigora, és megtörve a hatalomra került politikai párt ellenvéleményt nem tűrő vasakarata által. S vakon adják le szavazataikat arra a strohmannra, akit a Mangra-párt fel-állít.

TÁRCA

Gabóék.

Irta: Szépfaludi Ö. Ferenc.

I.

Gabó Berciék és Gabó Andrásék ott laktak Budán a Krisztina-utcában. Mindenki azt mon-dta rájuk: ilyen összeillő házaspárt nem lehet az egész országban sem találni. Gabó Berci, vagy a mint a komoly világ előtt szólt a neve és címe: Tekintetes Gabó Albert ügyvéd ur, magas, megtermett férfiú volt, kit Frigyes po-rosz király bátran besorozhatott volna öles test-őrei közé.

Fiatalabb korában, mert a fiskális ur erős evező-csapásokkal a hatvan év felé közeledett, szépnek, hódítónak is mondható volt. A dus fűrtöket akkor még nem dézsmálta meg az idő az ősz szakállszálak sem tolokodtak oly tulbuz-góan előre. Am csakis annyi volt, a mi Berci urban az öregséget képviselte vagy arra emlé-keztette: de ezzel is rövidesen elbánt s úgy leberetváltatta gondosan ápolt hosszú szakállát, mintha sohasem diszította volna férfias ábrá-zatát.

Mikor azt kérdezték, hogy a kaszabolást miért cselekedte, azt válaszolta: „Nem szere-tem arcomon dédelgetni a hivataln vendégeket.”

A kedves élet párja, Gabó Albertné urasz-

zony, tiz évvel volt fiatalabb a hités uránál, azaz abban a korban volt, melyet a bohózat-írók a „legszebb férfikor“-nak neveznek. Csa-ládi nevén Gerencsi Klára nagy szelet csapott, feltűnést keltett fiatal hölgy volt, kiért Bara-nyában ugyancsak sokféle férfiszív lángolt. Most is olyan, hogy beleszerethetett, a ki meglátta, akármilyen finnyás, válogatott guszta volt is.

Gabó Andrásék szintén a Krisztina-utcá-ban laktak, olyan nagyon szerették Berciéket. Gabó Andrásnak, ki a tűzkár-biztosítás főnöke volt, szintén Gerencsy-leány, a filigrán Gerencsy Berta a felesége. A fiskális magasra ter-mett, a tűzkár-biztosító főnök pedig csakis a liliputiaknál jutott volna a granátosok közé, mert bizony, magyarán mondva, csak a legjobb akarattal mondhatta róla valaki, hogy habozás nélkül megüti a katonamértéket.

A ki a hetvenes években Budán ezen a tájékon jó házasságról akart felolvasást vagy előadást tartani, az csak a két Gabó-házaspárra tekintett s előtte volt a legragyogóbb példa. Gerencsy Berta valóságos „apróság“ volt, finom arcu, ragyogó kék szemű lenge teremtes, igazi „kis baba“, András urnak szemefénye.

Az ég megáldotta Gabó Berciéket hat fiu-val, Gabó Andrásékat hat leánnyal. A hat leá-nyos tűzkár-biztosító főnök meg volt teljesen elégedve a szituációval, de azért olykor mégis felsóhajtott:

— Három leány egész barátságosan odajut-hatott volna Berciéknek!

Persze, ha a gondviselés megkérdezte vol-na András urtól, hogy a tömzsi Emmi, a szősz-ke, sugár Betti, a bogárszemű Malvin, a hal-vány, epedő Matild, a szaporanyelvű, tűzes te-kintetű Lilly, vagy a dallamos Mariska öltö-n-e férfi alakot? — nagyon nehezen birta volna magát a kategorikus válasza elhatározni.

Bercinek a hat fia mind az apjuk mérté-két érte el, azért nem is habozott a büszke apa, ki már a fiuk születésekor a legjobb re-ményekkel volt eltelve természetük magassága iránt, a következő neveket adni az atlétákká válándó gyermekeknek: Arpad, Botond, Lehel, Levente, Ucbu, Töhötöm. Ha valamelyik e név viselői közül elfeledi a magasra nővés paran-csolatát s törpe marad, egész életére nevetsé-gessé törpül.

Nem vált egy se nevetségessé. Berci ur-nak jó spurisa volt; még a tizenöt éves Tuhí (Töhötöm) is kimagaslott a rendes emberek so-rából.

II.

En, habár nem is tartoztam az atléták kö-zé, a Gabó-fiakkal jó viszonyban voltam és az ő révükön a Gabó-leányokkal is megismerked-tem, különösen Mariskával, a ki mindig vig-volt s még a széptevésemet is ennyivaló kö-zönnyel fogadta. „Jogászyerek kurizálhat, a

Az aradi püspöki megyében ez a legujabb taktikai eszköz. A maga meztelenségében alkalmazott terrorizmus ez.

Bizony isten kíváncsiak vagyunk, mennyire tud menni egy szabad államban a cselekvési szabadságot láncra verő, a bosszu és hatalomvágy által kormányzott, lelketlen, zsarnok rémuralom!

**

A Nessi ügy szónokai. A képviselőház holnap, csütörtökön tárgyalja a mentelmi bizottság jelentését Nessi Pál immunitásáról. A tárgyhöz a következő képviselők iratkoztak föl szóásra: *Kossuth Ferenc, Olay Lajos, Sebess Dénes, Szatmári Mór, Krasznay Ferenc, Visontai Soma és Barabás Béla.*

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 19.

Szell Kálmán miniszterelnök beszéde volt a mai nap szenzációja. *Szentiványi* Arpádnak személyes kérdésben, a Csorba-tó ügyében történt felszólalása után mindjárt a miniszterelnök állott fel szólásra és három óra hosszat beszélt kiterjeszkedve az összes felmerült kérdésekre.

Zsufolt karzat halgatta a miniszterelnököt, a ki számos közbeszólásra reflektálva, foglalkozott *Komjáthy*nak a nemzetiségi ügyekben felhozott vádjával: a brassói román gimnázium ügyével, a főispánok paktumával, a miniszterium nemzetiségi osztályával, a délvidéki magyarellenes mozgalommal s hosszabban szólott a *Mangra-ügyről*. Beszédjének eme utóbbi részét más helyen közöljük. Fejtegette azután, hogy a paktumot meg nem sértette, és az országnak az önálló vámterülethez való jogát fel nem adta. A jobboldal gyakran adott kifejezést tetésének.

Részletes tudósításunk a következő:

Elnök: *Apponyi Albert* gróf.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell Kálmán* miniszterelnök, *Lukács László*, *Darányi Ignác*, *Láng Lajos*, *Fejérváry Géza* báró és *Cseh Ervin* miniszterek.

Elnök negyed 11-kor nyitja meg az ülést. *Fejérváry Géza* báró honvédelmi miniszter négy jelentést terjesztett be a honvédelmi háziról és a közös hadseregbeli tisztek áthelyezéséről.

(A Csorba-tó.)

A napirend előtt

Szentiványi Arpád felszólal és hivatkozva arra, hogy ellene összeférhetlenséget jelentet-

tek be, bocsánatot kér, hogy személyes ügyet hoz fel. Elmondja az esetet úgy, a hogy megtörtént. 1901. szeptember havában a Tátrában járt. Ott *Szentiványi József*, akinek a vendége volt, felmutatta a Hohenzollern herceg levelét, a melyben 3 millió koronát ígér a Csorba-tóért, sőt ha a magyar állam nagyobb ajánlatot tesz, hajlandó azt is megadni. Ekkor mondtam *Szentiványi József*nek, hogy erről a magyar kormányt értesíteni kell, nehogy a birtok idegen kezre kerüljön. (Elnök helyeslés.) Soha életében egy krajcárt sem fogadott el senkitől és semmiféle jövedelme sem volt egyéb, mint képviselői fizetése. Mégis névvel lap úgy tünteti fel a dolgot, mintha sápot fogadott volna el. (Ohó! kiáltások.) Kijelenti, hogy mikor a Csorba-tóról levelet írt a földművelési kormánynak, akkor képviselő sem volt és még az összeférhetlenségi törvény sem lépett életbe. Egyébként arra kéri a Házat, hogy utasítsa az összeférhetlenségi bizottságot, tekintsen el a formáktól, és érdemlegesen tárgyalja az ügyet, hogy igazságos ítéletet hozhasson. (Elnök tetéses).

Elnök: Kijelenti, hogy az összeférhetlenségi bizottságnak utasítást adni nem lehet. (Elnök helyeslés.)

Dedovics jegyző jelenti, hogy *Lengyel Zoltán* a magyar ipar és *Haydin Imre* a felvidéki inség tárgyában interpellálni fognak.

Következett az *indemnitás*.

(A miniszterelnök beszéde.)

Szell Kálmán miniszterelnök: Az eddig történt számos felszólalás után reflektálni kíván az egyes megtámadásokra, de különösen egy nagy váddal akar hosszabban foglalkozni, a melyet többen ellene intéztek. Előbb azonban kisebb dolgokkal akar foglalkozni. Első sorban jelenti, hogy nem tett le arról a szándékáról, hogy a költségvetés bírálatának és a szólásszabadságnak megnyirbálása nélkül rövidebbé tegye a költségvetés tárgyalását. (Helyeslés.) De a kérdést óvatosan kell megoldani és csak a házszabály módosítás útján. Eziránt pedig legközelebb előterjesztést fog tenni. (Helyeslés.) A felszólalók nagy része bizalmi okból tagadta meg a javaslat megszavazását. Bár ebben velők egyet nem ért, és már 1869-ben mint előadó is tiltakozott ellene, de hát — megengedi — a szokás bizalmi kérdéssé tette az *indemnitás*. Azt azonban, hogy *Deák Ferenc* ellene lett volna az *indemnitás*nak, mint azt *Kossuth Deák* beszédeiből citálta, nagy tévedésnek tartja, mert a citátumnak folytatása is van, a hol *Deák* szükségesnek tartja a felhatalmazási javaslat benyújtását és a megszavazását, mert nem szabad megengedni, hogy az ország költségvetés nélkül maradjon. (Tetszés.)

Kossuth Ferenc azt fejtegette a pragmatika szankció alapján, hogy ott közös költségekről szó sem volt és azt csak később találták ki. Ez

sem áll, mert, mint a törvényt citálja, ott is intézkedtek már közös költségekről.

(A nemzetiségi kérdés.)

Ezután áttér *Komjáthy* beszédének a nemzetiségi kérdésben felhangzott vádjaira. Mindenekelőtt megjegyzi, hogy a mi a magyar nemzeti politikát illeti, őt az ő korrekci magyar fel-fogásában, hogy a nemzeti államot kiépítse, mindenkit egyenlő bánásmódban részes tsen osztály, rang és felekezeti különbség nélkül senki megingatni nem fogja. (Tetszés jobbról.)

Most pedig egyenként akar foglalkozni a *Komjáthy* vádjával.

Első sorban hozta fel a *brassói gimnázium* ügyét, illetve titkos szubvencióját. Erre nézve már a múltban nyilatkozott. A román kormány kulturális szubvencióját alapítványra változtatta át és azt egyenesen a magyar államkincstárba fizeti be, és mint a magyar állam ellenőrzése alatt nyújtott állami alapítvány kezelik. Ezzel szemben a román kormány kijelentette, hogy a jövőben sem nyílt, sem titkos szubvenciót nem engedélyez semmiféle magyarországi célra.

Pichler Győző: Ez a román kulturára szolgál! Mért helyeseinek?

Felkiáltások jobbról: De nem hazafiatlan éleokra!

Szell Kálmán miniszterelnök: Semmiféle olyan rendeletet ki nem adott, mint a melyről *Komjáthy* beszélt. A brassói ügyeket ellenőrzik és *Wlassics* miniszter maga személyesen is lenn járt Brassóban, ahol felülvizsgálta a dolgokat és közegeivel szigorú ellenőrzést gyakorolt. (Helyeslés.)

Az is mondatott, hogy a *főispánok paktumot kötnek a nemzetiségekkel*. Ez sem áll és adatokkal bizonyítja, hogy paktumot nem kötöttek és a versaci főispán is csak magyarul mondotta el iktató beszédét. A nemzetiségi osztályt nem szüntette meg, hanem áttette a belügyminiszteriumba, a hol a rendőri osztállyal együtt ügyelnek az izgatásra és arról jelentést tesznek. (Helyeslés.) Fordítókról gondoskodva van egy a sajtóosztályban, mint a belügyminiszteriumban. *Komjáthy* adatait egy könyvből merítette. Erre azt feleli, hogy nem minden igaz, ami nyomtatva van. (Derűtség.)

A *délvidéki magyarellenes mozgalom*at nemcsak figyelemmel kíséri, hanem a legszigorubb intézkedéseket teszi azok ellenében.

(Az önálló vámterület.)

A választói jogot már kormányzása alatt kiterjesztette. Sok szociális törvényt alkotott, a melyeket fel is sorol. Társadalmunk gvarapodását óhajítja; 2100 lelencről gondoskodik most az állam és ez embereket a magyar nemzetnek mentette meg.

Ráter ezek után az *autonom vámtarifa* kérdésére. A szerződésben az áll, hogy az mindkét állam által felmondható 1902-ben, de

menynyit akar, meg nem árt sem neki, sem a leánynak. Afféle gyakorlat lehet, mint a színháznál az első próba."

Természetesen, hogy ilyen kijelentés után türelemmel kellett várni, míg a juristaság véget ér s kiköthetünk a tengerről az élet partjaira és szerezhetünk megőrlhetést magunk s családunk számára.

Mariskával pajtások lettünk, ügyes-bajos dolgaink t elmondtuk s nem bántuk meg. Mikor a magunk dolgából kifogytunk, akkor előfoglaltuk a többi *Gabó-leányt*, meg az udvarlóikat s igen megrostáltuk. Mind csinosak, takarosak voltak a leányok, úgy, hogy nem csodálkozhatni, hogy *Bettinek* egy ügyvéd, *Malvinak* egy huszártiszt, *Emminek*, a legidősebbnek egy számtanácsos, *Matildnak* egy holdvilágkedvelő poéta, *Lilynek* egy operaőr kurizált életre-halálra. *Mariska* egygyel sem volt megelégedve, de azért testvéri beleegyezésre számíthattak, ha ezt a beleegyezést hajlandók lettek volna kikérni.

Én, igazán bevallva, nem a leányokat, nem az udvarlóikat figyeltem meg, hanem *Gabó Berciét*, kik most elöhaladott korukban is úgy éltek, mintha szerető gerlepár hozta volna őket össze. Sokszor mondtam magamban: mennyi józanság, mennyi megengedőség, mily éles szem adja meg az ily élet boldogságát! Es a milyen boldog s megelégedett volt a *Gabó András* pár, épp olyan mértékével dicsekedtek az atléta-fiuk szülei, *Gabó Berciék* is.

Ha olykor elfogott a vágy a *Mariskának* elszavalandó érzelemnyilvánításokra, melyeket azonban *Mariska* mindig a legerősebb angol flegmával fogadott, csakis a szülők jó házasság-élete kényszerített reá.

Egyszer el is mondtam *Miska* bátyámnak, a hetvenéves *Peregi Mihály*, nyugugalomba vonult tisztartónak, kit agglégénysége miatt vén-ségére is „urfi“-nak nevezték, hogy milyen ritka egyetértésben élnek azok a *Gabók* a *Krisztina-utcában*. Az ilyen házasságok igazán az érzében köttetnek.

— Az a! — felelte reá *Miska* bácsi mosolyogva s nagyot sodort a bajuszán.

— Hát valami kifogása van ellenök?

— Nincs nekem. Dehogy is van.

— Talán tud valamit róluk?

— Már hogyné tudnék? Miért ne tudnék?

— Rosszat?

— Rossznak nem mondhatom, a világeért sem mondhatom!

— Hát jónak?

— Nekik jó volt.

— Kedves *Miska* bácsi olyan titokzatos, mint egy szfinx.

— Csakugyan.

Hiába faggattam, jó darabig szfinx maradt. Egy délután azonban olyan jóízűen eregette csibukjából az óriási füstkarikákat, hogy megint rátértem a *Gabók* féltve rejtőgetett históriájára.

— Csak annyit mondok, kedves öcsém, hogy azt a két házasságot nem az égben, hanem igenis a földön kötötték. Egymásnak voltak teremve, de előbb nagy akadályokat kellett átugratniok, mint a bravur-lovasoknak.

Gabó Berci először nem *Gerencsy Klára*nak kurizált, hanem *Gerencsy Bertának*, ki most *Gabó András*nak a felesége, míg *Gabó András* *Gerencsy Klára* szívét hódította el. Furcsa volt nézni is a hatalmas *Gabó Berci*t s a „kis babá“-t, de még furcsább az erős *Gerencsey Klára*t a mérsékelt magasságu *Gabó András* oldalán. Ugy szeretne volna az ember elküldeni magát, mikor együtt látták: „*Chassé Croisé*“: kiki a maga párjával.

Azt mondták: a szívnek parancsolni nem lehet, az nem néz apró, vagy daliás termetre, nem tekint arányra, földi akadályokra, hanem megy a maga útján.

Tíz esztendőig hitték azt, hogy boldogok, vagy legalább is azt hitte róluk a világ. Csáláddal nem áldotta meg egyik házaspárt se a gondviselés.

Tíz év mulva vidékről Budapestre került a két *Gabó-pár* s mindketten a *Krisztina-utcában* telepedtek meg.

Egyszer csak igen feltűnt az utcának, hogy *Gabó Berci* több időt tölt *Gabó András*éknál, mint otthon s viszent *Gabó András* el nem mulasztja naponként meglátogatni a sógor-asszonyát.

nem felmondandó, ami lényeges különbség. A tárgyalást azonban mindenestre meg kellett indítani, mert különben a jelenlegi szerződés maradna hatályban. Azt azonban nem lehet mondani, hogy nincs tarifa. Mert igenis van, csupán a külföldi szerződések megkötése előtt kell gondoskodni az új vámtarifáról. A paktumot betartotta minden tekintetben. Azért helyt áll. *Az önálló vámterület jogát fel nem adta, sőt azt fenntartotta. De mindaddig, míg a közös vámterület alapján boldogulhatunk és amíg a gazdasági érdekeink is annak fenntartását követelik, azt fenntartani igyekezünk. Mert ezt kívánja az állam érdeke is.* (Helyeslés.)

(Horánszky minisztersége.)

Tiltakozik ama feltevés ellen, hogy *Horánszky Nándornak záros határidő alatt ígérte meg a miniszterséget.* Aki ismerte Horánszkyt, az ezt fel sem tételezheti. O maga kívánta őt miniszternek. (Tetszés jobbról.)

A miniszterelnök beszéde további folyamán kijelenti, hogy mindazt, amit az *olasz borvám-klauszúról* mondott, fenntartja. Végül az indemnitás elfogadását kéri. (Helyeslés, éljenzés.)

(Két interpelláció.)

Szünet után

Lengyel Zoltán Fejérváry báró honvédelmi miniszterhez intéz interpellációt a magyar iparosoknak a hadseregi vállalkozásokban való támogatása érdekében.

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter azt feleli, hogy a támogatást eddig is megtette, megteszi a jövőben is.

A választ tudomásul vették.

Haydin Imre a felvidéki inségesek dolgában interpellált.

Szell Kálmán miniszterelnök az interpellációra azonnal válaszolt. Ismételte azokat, amiket a minap Barta Odönnék e tárgyban mondott s hangsúlyozta újból, hogy gondoskodni fog arról, mikép az inségesek állami munkát kapjanak.

A választ tudomásul vették s ezzel az ülés véget ért. Holnap a *Nessi-ügyet* tárgyalják.

TÁVIRATOK.

Választások Romániában.

Bukarest, november 19. A második választóterület általános községi választásain *valamennyi városban a liberális jelölteket választották meg* túlnyomó többséggel. A konzervatívok nagyon kevés szavazót kaptak.

Chamberlain és a hur vezérek.

Brüller november 19. *Delarey* kijelentette a Petit Bleu egyik munkatársa előtt, hogy a hur tábornokok azért határozták el európai

Az emberek a gyanakvásra hajlandók; de látván, hogy e gyakorlati látogatások a att a féltékenység nem játszik szerepet, belenyugodtak a dolgok sorrendjébe, sőt belenyugodtak abba is, a mi később bekövetkezett.

Mert gondolhatod a mai helyzetből, hogy a látogatások végén bekövetkezett a katasztrófa is.

Miska bácsi csak miután jól kikacagta magát, folytatta:

— *Katasztrófa!* . . . No, de ennél vidámabb katasztrófa aztán alig is fordult elő széles Magyarországon.

Egy délben ugyanis Gabó Berci beállított Gabó Andrásékhoz. Az ünnepléses alkalomhoz méltóan feketébe volt öltözve, sőt hófehér glacié-keztű is volt a kezén, hogy azonnal sejtessen, milyen fontos járatban van.

Nagyot riszált a torkán, nagyott is köhögött hozzá s aztán elmondta meghatottan kedves öcsésének, hogy milyen bolondot követtek ők el, mikor nem azt a leányt vették el, akit voltaképp szerettek. Hanem a hibát reparálni sohasem késő. Rég úgy látja biz' ő, hogy neki, Gabó Bercinek Gerencsy Klára s Andrásnak Gerencsy Berta tetszik. Miért ne állnánk meg a fordulón? Miért haladnánk tovább a boldogtalanság utján, ha a boldogság útjára is fordulhatunk!

Gabó András, kinek az ábrázata a bátyja megható szavai alatt mindinkább földerdült, egy

körutjuk megszakítását és Afrikába való visszatérésüket, hogy ott *Chamberlainnel* találkozzanak és felvilágosítsák a helyzetről. *Delarey* megjegyezte, hogy *Botha* Londonban komolyan rosszul lett.

Az angolok veresége.

Pesavar, november 19. Gumatlíből, a honnan a vazirik ellen kiküldött expedíció negyedik támadó-oszlopa elindult, hivatalosan azt jelentik, hogy az ellenség kemény ellentállást tanúsít. *Tamochi* ezredes, a negyedik oszlop parancsnoka súlyosan megsebesült. A csapat segítségét kér.

A kínai hadisarc.

Peking, november 19. A kártérítési igények rendezésére kiküldött amerikai bizottság befejezte munkáját. A bizottság 1,388 000 dollárnyi követeléseket ismert el és visszautasított 1,804 000 dollárnyi követeléseket.

Az új biboros.

(Ki lesz Schlauch utóda?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

A mikor *Wlassics* Gyula kultuszminiszter legutóbb Bécsben járt, ő felségénél magánkihallgatásra jelentkezett és előterjesztést tett a királynak az új magyar biboros jelölését illetőleg. Előkelő főpapi méltóságokkal is tárgyalt ez alkalommal a vallástügyi miniszter az osztrák császárvárosban, a mely tárgyalások az új biboros kandidálásával voltak kapcsolatban.

Ha egy időre el is felejté az egyházi ügyek iránt érdeklődő közönség, hogy *Schlauch* Lőrinc nagyváradai püspök elhalálozásával megüresedett a biborosság illusztris méltósága, egyik-másik lap minduntalan eszébe juttatja. Nincs az a hét, a melyen a katolikus papságnak más és más tagját ne jelölnék a biborosságra.

Legutóbb például azt a hirt kolportálták az ujságok, hogy *Schlauch* Lőrinc utóda *Dessewffy* Sándor csanadegyházmegyei püspök lesz. Azok, a kik egyházi dolgokban jártasak, ezt a hirt csak pusztá találgatásnak tartják.

Egy előkelő állású magyar főpap, a ki a magyar klérus belső viszonyaival és a kormány intencióival az új méltóság jelölését illetőleg ismerős, a nagyváradai püspökség és az új biborosi méltóság betöltéséről érdekes nyilatkozatot

szót sem szolt, hanem melegen megrázta a bátyja széles, erőteljes kezét.

III.

Elvégeztetett.

Felesztendő alig telt el, a két sógoraszonyból a két sógor szerető felesége lett. Azóta költözkdött be igazán a boldogság a két Gabó család portájára. Huszonkét év alatt megnépesedett mindkét ház tájéka, újabb és újabb csemeték gazdagították a két törzset. Néha elbeszélgetnek a rég elmúlt időről, első szerelemlőkről s tréfásan jegyik meg, hogy hiába mondják a költők az első szerelemet a legboldogabbnak, mert az igazi boldogság a másodiknál kezdődik. És egyik sem aprehendál az ilyen beszédért.

Miska bácsi elbeszélése után átláttam, hogy a Gabóék házassága aligha az égben kötöttet, bár igazi boldog házasság volt.

Csak Mariskát, ki iránt mindig s mindinkább érdeklődtem, kezdtem s jnálni. Olyan leküzdhetetlen gyanu, kétkedés fogott el iránta, melyet nem bírtam leküzdni. Mindig Gabó Berciékre s Gabó Andrásékra gondoltam, kiket nem az első házasságuk tett boldoggá. Hát ha én is így járok majd Mariskával és tíz év után kapok majd kedvet az igaz boldogságra.

Legyen más tíz esztendőig boldogtalan, nem én!

tett. A kandidálás legrejtettebb titkaiban már állásánál fogva is beavatott egyházi férfiú az új biboros személyéről így nyilatkozott:

— A jelölésnél és a kinevezésnél ez alkalommal különösen mérlegelni kell azokat a szempontokat, a melyeket az ilyes ügyeknél, ha magyar katolikus főpapi méltóság betöltéséről van szó, szem előtt kell tartani. A magyar episzkopátusnak kétségkívül sok jeles tagja van, akik a Vatikán előtt jelentős érdemeket szereztek. De ezen a tekinteten kívül a magyar katolikus főpapi méltóságoknak első sorban jó hazafiaknak és a magyar katolikus papság előtt népszerűnek és fölötte rokonszenveseknek kell lenniök.

Ilyen körülmények között — folytatta az egyházi tekintély — csak helyeselhető az intéző köröknek az a megállapodása, hogy a biborosi méltóságra egyhanguan jelölik a kassai egyházmegye tudós főpapját, *Bubics* Zsigmond püspököt, valóságos belső titkos tanácsost, aki puritán jellemével, az egyházpolitika terén szerzett nagy érdemeivel és liberális gondolkozásával nagy rokonszenvenek örvend mindenfelé. A legnagyobb valószínűség szerint a nagyváradai püspökséget is megkapja *Bubics* Zsigmond a biborossággal együtt.

Ebben az esetben a kassai püspökséget *Szmrecsányi* Pál szépeai, vagy pedig *Ivánkovics* János rozsnyói püspökkel töltik be.

Igy nyilatkozott az említett előkelő állású egyházi férfiú, Mennyiben válik be a jövődőlés, az a közel jövőben fog kiderülni.

Az új templom zárkő-letétele.

(Az aradi minorita-rend ünnepe.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

A minoriták új templomának építése befejezéshez közelg. Tető alá kerül immár ez a hatalmas, impozáns díszes épület, amely tavasztól kezdve egyik legszebb palotája lesz a mi legnagyobb büszkeségünknek: az *Andrássy*-térnek.

Abból az alkalomból, hogy ebben az évben van kétszáz éves évfordulója a minorita atyák aradi lekipasztorkodásának, új templomot építet a rend, melynek alapkövét ma, Szent-Erzsébetnek, a minorita rend védszentjének emléknapján helyezték el nagyobb szerű ünnepségek keretében.

Az alapító-levelet, amelyet a templom alapzatába befalaztak, *Monay* Ferenc minorita segédlelkész fogalmazta meg, a kaligrafizását pedig *Brogyányi* Kázmér áldozó pap végezte.

Dél előtt 9 órakor a Kölcsey-utcai baraktemplomban zenés ünnepi szent misét végzett dr. *Csák* Cirják rendfőnök *Szikra* Lénárd, *Paszitny* Bonaventura, *Brogyányi* Kázmér és *Monay* Ferenc lelkészek segédletével. Az istentiszteleten megjelentek *Urbán* Iván főispán, *Institóris* Kálmán polgármester, *Dálnoki-Nagy* Lajos dr. alispán, *Sarlot* Domokos főkapitány, *Kádas* Kálmán és *Schill* József főjegyzők, majd a megyés püspök képviselőjében *Wittenberger* kanonok Tamasvárról, *Pálya* Mátyás kerületi esperes Gyorokról, végül az építés vezetői: *Tabakovits* Emil építész, *Keller* Izsó és *Virág* Lajos főmérnökök.

Mise után a refektóriumban volt a gyülekezés, ahol aláírták az alapköbe helyezendő okmányt. Az aláírók a következők: a papság nevében: *Csák* Cirják dr. rendfőnök, *Wittenberger* Antal kanonok, *Supka* Béla házfőnök és *Pálya* Mátyás, majd *Urbán* Iván főispán, *Institóris* Kálmán polgármester, *Sarlot* Domokos főkapitány, *Dálnoki-Nagy* Lajos alispán és az építés vezetői.

Az alapkö letételi szertartás dél előtt 10

órákor kezdődött meg. A papság a kápolnává átalakított régi sekrestyében öltözött fel s az udvari átjárón vonult be az új templom szentélyébe.

Itt Csák Cirjék dr. rendfőnök, Pazsitny Bonaventura, Novák Adorján és Monay Ferenc lelkészek végezték a szertartást, mely alkalmi zsoltárok elimádkozását és a mindenszentek litániájának eléneklését foglalta magában. A rendfőnök hosszabb beszédben ismertette ezután a minoritarend Aradon tartózkodásának kétszázéves történetét és az új templom felépítésének előzményeit.

Brogyányi Kázmér segédlelkész erre felolvasta az aláírt okiratot, ezt üveghengerbe tették, a szertartást végző rendfőnök pedig a hengert lepecsételte. Egy másik üveghengerbe helyezték el a régi templom tornyában, padlásán és a főoltár-kép mögött talált régi okmányokat, s a két üveghengert az alapkövébe tették. Ezek mellett jutott hely a régi templom alapkövében talált rézlemezbe vésett emlékiratnak, az ott talált régi pénzeknek és az újabb pénzemekből is egy-egy példánynak.

A rendfőnök megszentelte az új templom falait, Heim Ferenc és Weszely Péter munkavezetők pedig elhelyezték a szentély egyik oszlopa alatt erre a célra fenntartott üregbe az alapkövet és megkezdődött a befalazás a szokásos kalapácsütésekkel. A város és a megye képviselői és papság jelmondatok kíséretében tették meg a kalapácsütéseket. Csák Cirjék dr. rendfőnök jelmondata ez volt:

„Az atya, fiu és szentlélek nevében, Szent Erzsébet égi pártfogónk tiszteletére és az aradi hívek lelkiüdvére.”

Ezzel az aktussal a zárkötötlet szertartási része befejeződött. Délben a minoriták ebédet adtak, melyben a papság tagjain kívül *Institóris Kálmán* polgármester, *Sarlot* Demokos főkapitány, *Virágh Lajos* és *Keller Izsó* főmérnökök, *Tabakovits Emil* műépítész és *Frick József* építőmester is résztvettek.

Az ebéden az első felköszöntőt *Institóris Kálmán* polgármester mondta a minorita rendre melyre Csák Cirjék válaszul a város polgárságát és annak fejét a polgármestert, *Desseffy* püspököt és képviselőjét: *Wittenberger* kanonokot éltette. A püspök képviselője Arad lelkipásztorait, a minorita-rend tagjait éltette. Felköszöntőket mondtak még: *Supka Béla* házfőnök *Sarlot* Demokos főkapitányra, az utóbbi a rendfőnökre, Csák Cirjék pedig az építés vezetőjére.

A minorita-rend megvendégelte a templom-építő munkásokat is s azok között jutalmakat osztott ki.

A rend mai ünnepe alkalmából az slábbi üdvözlő táviratok érkeztek a rend főnökéhez:

A lélekemelő szép ünnepély alkalmából fogadják őszinte üdvözlőmetet.

Holló Lajos.

A zárókő letétele alkalmából Isten áldását kérjük az új épületre. Legyen az a templom a keresztény hazafiságnak minden viharokkal dacoló várfoka és a Ház továbbra is a nemes barátságának lelket derítő tanyája.

Endrődi Sándor és Palmer Kálmán.

Családi körülményeim akadályt gördítették utam elé. Sajnálom, hogy meleg érzésű áldomást nem mondhatok minorita rendünk példás hazafiságára.

Bartha Miklós.

Hódolatteljes üdvözléssel köszönti a nagy mű megtestesítőjét a marosvásárhelyi család: *A marosvásárhelyi rendház.*

Gratulálok az eddig elért eredményhez, a továbbiakra isten áldását kérem.

Nits Pál,
szegedi házfőnök.

A legmélyebb hódolattal üdvözlő nagyságodat a magasztos ünnepe a kézdivásárhelyi rendház és kívánja Istentől, hogy még sokszor érje meg ezen napnak évfordulóját, mint az Uról nekünk adott vezérünk. Szívből kívánja ezt a kézdivásárhelyi rendházakkal egyetemben

Révész Cyrill,
kézdivásárhelyi házfőnök.

A miniszterelnök Mangráról.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 19

A képviselőház mai ülésén *Szell Kálmán* miniszterelnök hosszasan válaszolt *Komjáthy Béla* ismeretes vádjaira. Beszédében érdekes kijelentéseket tett a nemzetiségi ügyekről s itt az aradi gör. kel. román püspökké választott *Mangra Vazul megerősítéséről*. Arra nézve nem nyilatkozott, vajjon megerősítik-e Mangrát, vagy sem — miután azt oly adminisztratív kérdésnek tartja, melyet idő előtt leleplezni nem szabad — de azért fontos volt beszéde, mert világos kijelentéseket tartalmazott *Sturdza román miniszterelnöknek és Goluchowszky Agenor külügyminiszternek állítólagos beavatkozásáról*.

Általános meglepedést keltett a miniszterelnök beszédének ama passzusa, melyben arra kérte a Házat, hogy akkor mondjon bírálatot felette, ha a megerősítési kérdés el lesz döntve. Eme szavak azt jelentik, hogy a miniszterelnök majdan úgy jár el a Mangra-ügyben, hogy a hazafias közvélemény bírálata ne találjon intézkedésében gáncsolat.

A miniszterelnök beszédének Mangrára vonatkozó része szószerint a következő:

Képviselőtársam azt mondta, hogy én Mangra Vazul megerősítése kérdésében *Sturdza* román miniszterelnök, vagy *Goluchowszky* Agenor külügyminiszter ur befolyása alatt állok. Ezt olyan vádnak tekintem, melyet — engedelmet kérek — nem volt a tisztelt képviselő urnak joga alapos információ nélkül ellenem támasztani. (Helyeslés a jobboldalon.) Ilyen modorban gyanúsítást is lehetne benne látni, nem mondom a szándék meggyanúsítását.

Először is azon kezdem, hogy hiszen *Mangra nincs megerősítve maig*; ez az egyik. A másik az a kijelentésem, hogy semmiféle uton: sem direkt hivatalos uton, sem hivatalos uton, sem szóban, sem írásban, sőt még jelben sem vettem a legkisebb tudomást sem arról, hogy mi lehetne a kívánsága Románia miniszterelnökének, *Sturdza* urnak, vagy másnak; és ha bármely kívánsága lenne akárkinek is, hiába nyilvánítaná előttem bárki is ezen óhaját, én a magyar állam tekintélye szempontjából Magyarország belügyében semmiféle beavatkozást nem tűnök. (Helyeslés és taps a jobboldalon. Zaj a bal oldalon.) Ez nem is történt meg. Sokkal magasabban áll előttem Románia miniszterelnöke, mintsem engedném, hogy ezt valaki feltegye. Meg kell őt védenem a tisztelt képviselő ur állítása ellen.

Komjáthy Béla (közbeszól): Hát nem lesz megerősítve?

Szell Kálmán: Egy adminisztratív tényre vonatkozólag talán nem helyes kérdést intézni. *Méltóztassék bírálatot gyakorolni felettem akkor mikor e kérdés el lesz döntve.* (Zaj a szélső bal oldalon.)

Felkiáltások: Akkor késő lesz!

Pichler Győző: Akkor *Wlassics* fogja ellenjegyezni!

Szell Kálmán: Ez talán meggyanúsítás akar lenni. Ha igen, úgy visszautasítom. *Wlassics miniszter ur és én teljesen egy nézetben vagyunk és egy állásponton állunk.* Erről legyen meggyőződve *Pichler* képviselő ur.

Lengyel Zoltán: Miért nem mernek hát dönteni a Mangra-ügyben?

Szell Kálmán: Mernek és fogunk merni!

Molnár Jenő: Igaza van: miért nem mernek?

Ezzel a Mangra megerősítésének ügye befejezést nyert, és a miniszterelnök áttért az ellene felhozott többi vádak tárgyalására.

Wallburg Ernő a vidéken.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

Wallburg Ernő báró, a kiról az udvarral és különösen egyik főherceggel kapcsolatosan Európa minden ujságja annyit irt valaha, — mint lapunknak írják — Nagyváradra ajánlkozik most a „Royal” kávéházba főpincérnek. A báró tudvalevőleg ez év május havában vállalt főpincéri állást Budapesten a „New-York” kávéházban és általános meglepedés kísérte új tisztében: buzgó, lelkiismeretes és szerény főpincér lett belőle, a ki lassankint majdnem minden mesterségbeli nüanszot megtanult. Most hathónapi szolgálat után kilépett a „New-York kávéházból” és úgy látszik vidéken akarja folytatni a mesterségét. Erre vall legalább a következő levél, melyet tegnap *Rendes Szidorhoz*, a nagyváradai Royal-kávéház bérlőjéhez intézett. Ez a levél következőleg hangzik:

Igen tisztelt Uram!

Mint a lapokból is értesülhetett Uraságod, eddig a „New York” kávéházban voltam mint főpincér alkalmazva. Hat óra terjedő szerződéselem lejártával célszerűnek tartom valamely elsőrangú vidéki üzletbe hason minőségben belépni, miért is tisztelettel kérdem, hogy hajlandó volna e Uraságod jóhírneget ismert üzletében és milyen feltételekkel főpincérül alkalmazni.

Felcsendesleg megjegyzem, hogy az ország első üzletében nyert gyakorlatom teljesen képesít az ily állás elfoglalására. Becses választát, esetleg távirati értesítést várva maradtam tisztelettel

Báró Wallburg Ernő,

a New-York kávéház főpincére.

A nagyváradai kávéház még nem határozott, hogy szerződött-e az érdekes „báró”-pincért. Tart ugyanis attól, hogy a közönség félremagyarázná az új főpincér alkalmazását és úgy itélnék meg, hogy csak reklámcéllal szerződött báró Wallburgot.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: *Dramma a tenger fenekén*, színmű. (Páratlan bérlet.)

Péntek: *Casanova*, operetta. (Páros bérlet.)

Szombat: *Casanova*, operetta. (Páratlan bérlet.)

* A makói színház — Aradon. A Budapesten megjelenő *Vállalkozók Lapja* című szaklap mai száma az alábbi hírt közli:

Színházépítés Aradon. A legutóbb tartott városi közgyűlés dr. *Meskö Sándor* főispán javaslatára az építendő színház céljaira 10.000 koronát szavazott meg.

A V. L. — sajnos — egynehány kilométernyi tévedéssel irta meg a fenti hírt. Bár inkább Aradon építenének új színházat s ennek a tervnek színhelyét tenné át tévedésből Makóra.

* Szerződötések. A nagyváradai színház igazgatója, *Somogyi Károly* most szervezi társulatát. *Amon Margit* helyébe, a ki ismét visszatér a Népszínházba, *Haller Irmát* szerződötteti. Drámai

hős *Keszler* Ede, szende *K. Kápolnai* Juliska lesz.

* A szegedi színház baritonistái. Az egyik szegedi lapból vesszük át az alábbi színházi hírt: *Janovics* Jenő dr. színgazgató már megkezdte a társulat jövőre való szervezését. Némely szerepkört megfelelőbb erőkkel kell betölteni, egyébként a társulat java-zömében megmarad. Ugy halljuk, hogy már új baritonistája van a jövő szezónra *Békéssy* Gyula, a tavalyi népszínműénekes személyében. A mostani baritonistát, *Arkossyt* is megtartotta az igazgató a társulat kötelékében. *Dálnoki* Viktor, a bécsi operaház baritonistája, akit a szegedi művezetés az alkalmas operette- és opera barionista hiányában állandó vendégül ígért, Szegeden idő ött. Ugy látszik, nem tudott megállapodni az igazgatósággal. — Itt megjegyezzük, hogy *Békéssyt* az 1904. év virágvasárnapjáig köti szdrződés az aradi színházhoz.

* *Grünfeld* Bürger vonós-négyes november harmincadikán vasárnap délután 5 órakor tartja meg hangversenyét, melyen az operák kitűnő művésznője *Szojyer* Ilonka is fellép. A hangverseny iránt óriási érdeklődés mutatkozik. A hangverseny teljes részletes műsorát a napokban közöljük. Előjegyzéseket elfogad *Révész* Nándor könyvkereskedő hangverseny rendezősége. Telefon 265.

Sztrájk a Ganz-gyárban.

(Mozgalom az elbocsátások ellen.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, november 19.

Budapest egyik legnagyobb ipar telepe, a Ganz-gyár néhány esztendő óta szüntelenül munkásforrongásoknak a színhelye. Oka ennek az, hogy a nagy vállalatnak néhány év óta nincs megfelelő mennyiségű munkája s a kedvezőtlen gazdasági viszonyok a gyár mérlegét is befolyásolják. A Ganz-gyár ennek ellensúlyozása végett mindenképpen takarékoskodni akar és abban a téves hitben ringatja magát, hogy ezt a célt csakis a munkások keresetének csorbításával érheti el. Napirenden vannak ennél fogva a Ganz-gyárban a tömeges elbocsátások s a munkabérlészállítások. A munkások természetesen nem hajlandók tűrni, hogy a gyár az ő bőrükön keresse meg az elmaradt hasznót s ezért egymást érik a Ganz-gyárban a munkászavargások és a sztrájkok.

A mai napon ismét komoly munkásforrongás vette kezdetét a Ganz-gyárban. Az igazgatóság azért, mert állítólag kevés a munka, a munkások létszámát erősen redukálni akarja a tételre. Már ki is szemelték az áldozatokat: a gyárnál alkalmazott asztalosok és ácsok nagy részének akarnak felmondani, már ezen a héten.

Az igazgatóság szándékának híre ment a munkások között s itt nagy elkeseredést szült. Ebben a csikorgó kemény tében, az általános munkapangás idején a legmegdöbbentőbb nyomornak néz elébe az elbocsátott munkás. Hát még ha tömegesen bocsájtják el őket.

Ezt a tömeges elbocsátást akarják megakadályozni a Ganz-gyár munkásai. S ebben az irányban indult meg közöttük már a múlt héten a mozgalom úgy a kőbányai, mint a budai gyárban, miután az igazgatóság mind a két telepen keresztül akarja vinni a redukción.

Ma déli 12 órára értekezletre hívták össze a munkásokat. Az értekezlet célja az, hogy megállapodjanak abban, micsoda álláspontot helyezkedjenek a munkások az igazgatóság redukálási tervével szemben. Az értekezletet egy kőbányai vendéglőben tartják meg. A kedélyek igen izgatottak. A munkások nagyon el vannak keseredve amiatt, hogy éppen most, télvi idején, amikor a legtöbb üzem szünetel, akarja a gyár a munkásokat a keresetből kizárni.

Az igazgatóság e hangulatra való tekintettel attól tart, hogy a mai értekezlet egy nagyszabású sztrájknak vagy zavargásnak a kezdetét jelenti és ezért ma délbe a gyárhoz *rendőri kirendeltséget* kép, husz lovasrendőr és még több gyalogos rendőr jelent már meg a gyár előtt.

Ugy mondják, hogy a munkások értekezletükön azt fogják határozni, hogy küldöttséget küldnek az igazgatósághoz azzal a kéréssel, hogy ne bocsássák el az asztalosokat. Ha az igazgatóság e kérelem teljesítését megtagadná, a munkások egy újabb értekezleten a fölött fognak dönteni, hogy sztrájkba lépjenek vagy sem.

Beszélgetés Konsitzky Józseffel.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, november 19.

Konsitzky Józsefnek, az *Aradi ipar- és népbank* volt titkárnak sorsát mindig részvétellel kísértük, aminthogy részvétellel volt iránta a nagyközönség is, amely pedig ilyen esetben könnyen tör pácát a megtévelyedettek fölött.

Ez a részvét volt az, amely miatt meg akartuk nyilatkoztatni magát a szerencsétlent, aki egy munkatársunk előtt könybe borult szemekkel mondotta el a maga tragédiáját.

Ma délután kereste fel munkatársunk *Konsitzkyt*, aki eddig apósának szállásán tartózkodott, de ma már ismét visszajött régi lakására, a *Varjassy* József-utcai földszintes házba.

Meglehetősen sanyaru viszonyok között él most *Konsitzky*. A nagy lakásból csak egyik szoba van fűtve, ebben tartózkodik az egész család.

Munkatársunk kérdéseire *Konsitzky* a legnagyobb készséggel adta meg a feleletet, csak itt-ott nyult a szeméihez kezeivel: az előtörő könyveket morzsolta szét ujjával.

Arra a kérdésre, hogy mikor ismerte be *Böhm* ő előtte a sikkasztást, *Konsitzky* a következőket válaszolta:

— Csak most tudtam meg, a vádiratból, hogy *Böhm* már 1892. előtt is sikkasztott. Nekem 1892-ben vallott be valamit, de nem azt, hogy sikkasztott, hanem azt, hogy kölcsönt vett az intézettől, amit vissza fog téríteni. Azt mondta 1892. év végén, hogy kölcsön vett a váltóüzlet tulajdonát képező értékpapírok közül huszonhat darab csanádi vasuti részvényt, azzal, hogy ebből nem lesz semmi baj és vissza fogja helyezni pár hét múlva. Ezzel már rászédett, mert biztam benne, mert hiszen háza volt a *Kiss* Ernő-utcában, s az intézetnél a legnagyobb részvényes volt.

— Hogyan szedte önt rá *Böhm*?

— Annyira meg tudott győzni arról, hogy ezzel a tettel vétket nem fogok elkövetni és hogy rendben lesz minden, mert ő vissza fogja tenni a részvényeket s az egész könyvelési tételt vissza fogja helyezni: hogy én feltétlen bizalmat éreztem iránta. De nemcsak én, hanem az igazgatók is vakon hittek benne. Meg kell hagyni, hogy *Böhm* az intézetért lelkesedett. Hogy borszespekulációkba ereszkedett s azok neki sehogysem kedveztek, arról én mitsem tudtam.

— Egész mostanáig nem jöttek szóba a részvények?

— Attól kezdve, hogy a részvényeket kivette, 1892-től egész 1898-ig folyton ámitott, hálóra kerített. Mindig azt mondta, hogy vissza fogja helyezni a részvényeket. Én magam nem tudtam segíteni a dolgon, mert nekem nem volt annyi pénzem, hogy a részvényeket visszatérítsem a magaméból.

— Egyéb visszaéléseiről nem tett önnek felfedezést?

— De igen. 1898-ban nem volt megfelelő nyereség s midőn én a mérleget neki személyesen bemutattam, azt mondta, hogy ezt a dolgot az igazgatósági ülésen fogja előterjeszteni. Az igazgatósági ülés után néhány nappal közölte velem, hogy miután a mérleg eredménye nem megfelelő s miután ötven korona osztalékot nem lehet fizetni, a mérlegben körülbelül 12,500 forinttal nagyobb nyereség lesz kitüntendő. Ezt olyan formán mondta, mintha ez igazgatósági határozat lett volna. En csak erről a két visszaélésről tudok, hogy *Böhm* a csanádi vasut részvényeit kivette, s hogy nagyobb nyereséget tüntetett elő, de minden ilyen tétel, mely a naplóban előfordul, így van eikönyvelve: „A vezérigazgató ur rendelkezéséből.”

— A többi sikkasztásról nem tudott?

— Legnagyobb részéről el sem tudom képzelni, hogyan követte el. A folyószámlaüzletet sohasem vezettem, nem tudtam soha, hogy ott mi történik.

— Sejtette-e, hogy önnek is baja lesz?

— Rögtön tisztában voltam, hogy ha általános rovancsolást tartanak, rá fognak jönni a tételekre, s ily körülmények között láttam, hogy áldozat leszek, anélkül, hogy egy krajcár hasznom lett volna belőle. Ha én is részese lettem volna a sikkasztásoknak, lett volna hasznom belőle. Én akaratlanul, észrevétlenül kerültem az ő hálózába s mikor észrevettem magamat, már nem szólhattam semmit, mert tudtam, hogy bűnrészesévé tett. Mindig azt hittem, hogy nagy összeköttetéseimél fogva elő tudja teremteni a szükséges 50—60,000 forintot, amire szüksége lett volna. *Böhm* oly meggyőzően tudott beszélni, hogy nem kételkedtem benne.

— A nagyobb nyereségkimutatás ellen nem tett ön észrevételeket?

— Még 1898-ban, mikor a nagyobb nyereséget kimutatta, kijelentette, hogy a következő 1899. évre már január hóban le fogja iratni a nagyobb nyereséget, s igyekezni fog új üzletek által az egyensúlyt helyreállítani. De a leírást nem rendelte el. Ekkor is ámitott, s ígérte, hogy majd ekkor, majd akkor megteszi, de tette sohasem került a dolog.

Azt hiszem — folytatta ekkor némi szünet után *Konsitzky*, mialatt könyveit törölte, — elmondtam mindent. Ennyit tudtam *Böhm* üzleimeiről s nem többet.

Majd a családjáról beszélt s ragyogott a szeme, mikor belépett fia és lánya.

— Azt hiszem, nem sok büntetést fogok kapni. Nem hiszem, hogy sokáig leszek bezárva — mondotta, és belenézett a lámpába.

TANÜGY.

Tanító-választás az iskoiaszékben.

— Három pályázat. —

Arad, november 19.

Az aradi községi iskoláknál a jövő hónapban három tanítói-, helyesebben két tanári s egy tanítói állást fognak választás útján betölteni.

Tudvalevő, hogy a város iskolaszékének legutolsó ülésén azt a határozatot hozták, hogy a templom-utcai polgári fiúiskolánál egy újabb, tizedik tanári állást rendszeresítenek. Ez az állás már néhány év óta tulajdonképpen létezik, *Preisinger* Béla töltötte be, s fel is merült az a terv a legutolsó iskolaszéki ülésen, hogy az állásban *Preisinger* Belát pályázat kiírása nélkül véglegesítsék. A többség azonban a mellett volt, hogy a formáknak eleget teendő, a pályázatot írják ki.

A második tanárni állás a polgári leányiskolánál üresedett meg *Tagányi* Gusztávné nyugdíjaztatása következtében. S végül kiírták

a pályázatot a *Preisinger* József igazgató nyugalomba vonulása folytán megüresedett *elemi fiiskolai osztály-tanítói* állásra is. *Preisinger* József tudvaleg a *Weitzer János-utcai elemi fiiskola* a) osztályainak volt igazgatója, az ő helyét fokozatos előléptetés által töltötték be, s innen van az, hogy a pályázatot nem igazgatói, hanem osztálytanítói állásra írták ki.

Az iskolaszék pályázati hirdetménye már megjelent a *Néptanító Lapjában* s a feltételek szerint a pályázatok *december hó 20-ig* nyújtandók be Aradváros iskolaszékéhez.

— **Bezárt kisdedőv.** *Institóris* Kálmán polgármester, az iskolaszék elnöke az *Erzsébetvárosi kisdedővöt kanyaró-járvány* miatt ma bezáratta.

(—) **A Berlitz-iskola** intézősége értesíti az érdeklődőket, hogy az iskola budapesti igazgatója közbejött akadályok miatt csak vasárnap, folyó hó 23-án érkezik Aradra, a mikor a tanfolyamok megnyitása tárgyában a végleges intézkedéseket meg fogja tenni.

(—) **Iskolaépítés Pécskán.** A magyar pécskai községi képviselőtestület rendkívüli közgyűlése a pécskai tanyákon a meglévő három iskolán kívül még két új iskola építését határozta el és az építésre 14925 kor. 2 fill. költséget szavazott meg.

Urbán Iván székfoglalója.

(Széll Kálmán válasza a Házban.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, november 19.

Urbán Iván Aradmegye és Aradváros főispánjának installációs beszéde második alkalommal került napirendre a képviselőházban. Multkoriban *Komjáthy Béla* hozta szóba, a nemzeti-ségi kérdés ügyében elmondott vehemens beszéde keretében ama passzusát, melyben azt mondta *Urbán Iván*, hogy *tisztelet a nemzetiségek jogait*. Kifogásolta ezt a kifejezést, mert szerinte a nemzetiségeknek Magyarországon nincsenek jogai.

Széll Kálmán miniszterelnök a képviselőház mai ülésén elevenítette fel a főispán székfoglaló beszédét, mikor *Komjáthy* vadjaira válaszolt.

A képviselő ur szerint — így kezdte a miniszterelnök — az aradi főispán azt mondta volna, hogy *tisztelet a nemzetiségek jogait*. A főispán a maga beszédében — itt fekszik előttem — nemcsak ezt mondta, hanem a magyar állameszmét is kidomborította, mondván: *(Olvasza: Mint minden szerzett jogot, a különböző nemzetiségű magyar honpolgárok jogait is tiszteletben tartom, azoknak méltányos és igazságos kívánságait figyelembe veszem. Nem ellenük, de velük együtt akarok működni, azon feltevésből indulva ki, hogy különálló érdekeiket csakis a magyar nemzeti állam keretében és annak szervezésében kívánják érvényesíteni. (Helyeslés a jobboldalon.)*

Hiszen — folytatja *Széll*, az olvasást befejezve — körülbelül azt mondta az aradi főispán is, amit az én barátom *Komjáthy Béla*, mikor azt a filippikával telt keszédet mondta a nemzeti kérdésben.

Hang a szélsőbalról: Szép beszéd volt az! (Derültség a jobb oldalon).

Széll Kálmán: Egy részét felolvasom. *Komjáthy Béla* ezt mondja: *(Olvas: Én tovább megyek, mint a miniszterelnök ur, én nem csak azt tartom helyesnek, hogy megengedjük a nemzetiségeknek az előhaladást úgy a közgazdaság, mint a kultúra terén, hanem még nekünk kötelességünk is őket abban segíteni, odaállani, a hónuk alá nyulni, hogy elérhessék).*

En is ezt tartom helyesnek — mondja *Széll Komjáthy* beszédének elolvasása után. —

Ha képviselő ur helyesnek tartotta, miért helytelen az aradi főispán beszéde, mikor körülbelül ugyanazt mondta, mint képviselő ur?

A szélsőbal zajongása és a jobb oldal helyeslése közben ért véget ez az ügy.

A Kuria és a szent-annai zendülők.

(Az ítélet indokolása.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, november 19.

Megirtuk fővárosi tudósítónk sürgönye alapján, hogy a kir. kuria miképen döntött az új-szent-annai zendülők bűnpörében. November hó 3-án hozta a kuria a döntést, mely szerint az összes semmiségi panaszokat elutasította.

A kuriától most érkezett le az aradi törvényszékhez ez az ítélet, melynek indokolása a következőképen hangzik:

Mint hogy a kir. tábla által megállapított tényállás szerint a vádlottak többekkel csoportosulva 1899. január 17-én reggel *Uj Szt. Anna* községhezába a csendőrök és a községi rendőrök intő szavai ellenére azért hatoltak be, hogy az előjáró-társaival hivatalos működésben volt községi birót általuk be nem vallott módon megszegyenyítsék és lemondásra bírják, és a csoport, a vádlottak külön-külön jogerejűleg megállapított közreműködő tevékenységével a községhezát kövekkel dobálta és létrával zúzva megrongálta s egy csendőrt meg is sérelmezett;

minthogy ebbe a tényállásba a hatóság elleni erőszak büntették a btk. 163. és 165. §-ában foglalt minden alkotó eleme bennfoglaltatik, a semmiségi panaszok, mint alaptalanok elutasítandók voltak.

Eddig az ítélet indokolása. Az elutasítás az elítélt vádlottak közül nem érinti *Scherer Józsefet*, *Adelmann Károlynét* és *Reuc Ferencné*, kik nem nyújtottak be semmiségi panaszt. Mig semmiségi panaszal éltek: *Szeiler Antalné*, *Szűsz Antal*, *Müller János*, *Bleiciffer József*, *Eberwein József*, *Frank József*, *Müller Andrásné*, *Reinhardt Károlyné*, *Tencler János*, *Frank Menyhértné*, *Bleiciffer Antalné*.

Az ítélet most, közel három évvel a zendülés véres napja után, jogerőssé vált.

HIREK

Erzsébet királyné emléke.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, november 19.

Minden esztendőben, így ősz vége felé, feljárnak lelkünkben az emlékek. Képzeletünk elé varázsolja azokat a boldog időköt, mikor nagyasszonyunk itt járt-kelt közöttünk s elárasztotta ezt a nemzetet nemes szivü melegével, szeretetével. A sziv kihült, nem szerethet többé. De az emlékezet él és ki nem hal soha, mig magyar sziv dobog. *Erzsébet* napja van, gyászünnepe a magyarnak. Az Ur színe elé borulva könyörgünk, hogy adjon csendes nyugodalmat annak, a ki bennünket oly igazán szeretett, a kinek szelleme itt él közöttünk, a ki még halottaiban is szereti a magyart. Az ország minden zugában ünnepet szenteltek ma a megdicsőült emlékének, harangok zugása hirdette a gyászt, az elmulást.

Árpádházi szent Erzsébet névünnepeinek mai éviordulóján kegyelettel áldozott Aradváros és az egész ország boldogult nagyasszonyunk, *Erzsébet királyné* emlékének. A templomokban gyászistentiszteleteket tartottak, a melyeken az iskolák növendékei a tantestületek tagjaival vettek részt. A közoktatásügyi miniszter rendeletéből a tanintézetekben ünnepélyeket rendeztek, a melyeken a tanárok emlékbeszédeket

mondottak, a növendékek szavaltak s hazafias dalokat énekeltek. Az iskolák épületeire kitűzték a gyászlobogókat s az ünnepélyek termeit a gyász jeleivel ékesítették fel.

Az aradi liceumban elhelyezett tanintézetek: a kir. főgimnázium, állami főreáliskola és állami tanítóképző intézet tegnap kegyeletes gyászünnepeket rendeztek boldogult *Erzsébet* királyné emlékére. Reggel nyolc órakor mind a három tanintézet *Boros Vida*, *Burián János* és *Szabó József* igazgatók és a tanári testületek kíséretében a minorita atyák barak-templomába ment, hol a gyászmisét *Fehér Aladár* hittanár tartotta.

Mise után a tanulók visszatértek a liceumba, hol a főgimnáziumi tanulók a díszteremben a főreáliskolai tanulók a rajzteremben, a tanítóképző intézet növendékei pedig a zeneteremben gyűltek össze, hol a tulajdonképeni ünnepélyeket tartották.

A főgimnáziumban az ének- és zenekar *Unger Mór* ének- és zenetanár vezetése alatt zongora és hegedü kíséret mellett alkalmi gyászdalt adott elő, mely után *Sátor József* főgimnáziumi tanár emlékbeszédet tartott.

A főreáliskolában a megnyitó beszédet *Jancovics Ferenc* tanár tartotta, mely után *Vetlényi Ernő* VIII. osztálybeli tanuló emlékbeszédet mondott.

A tanítóképző intézetben az emlékbeszédet *Fekete József* IV. ed éves növendék, a záróbeszédet pedig *Szabó József* igazgató tartotta. Mind a három tanintézetben a *Himnusz* és *Szózat* eléneklésével ért végett a kegyeletes ünnepély. Az előadás a liceumban tegnap egész nap szünetelt.

A polgári iskolák növendékei reggel 9 órakor gyűltek össze a gyászmisére, melyet a *Kölcsey-utca* ideiglenes templomban *Monay Ferenc* minorita lelkész végzett. A polgári leányiskola növendékei istentisztelet közben *Szabóné Láng Berta* énektanítónő vezetése alatt gyönyörű egyházi dalokat énekeltek.

Tíz órakor a kereskedelmi iskola tanulói hallgattak misét és imádkoztak az elhunyt királynő lelki üdvéért.

— **A király és a Kossuth szobor.** El címen a „Szeged és Vidéke“ közli az alábbi hírt: Teljesen megbízható forrásból rendkívül érdekes és politikai szempontból, szinte szenzációszám- ba menő eseményről értesülünk. A király megbízást adott gróf *Apponyi Lajos* magyar udvarnagynak, hogy vegye meg számára a szegedi *Kossuth-szobor* koszorút fonó női mellékalakjának művészi mintázatát. *Róna József*, a *Kossuth-szobor* mestere gyönyörű kivitelben készítette el a magyar leány ritka szép alakját: bronzba öntve vörös márványalapon helyezte el. A kiváló szobrász művét legközelebb átadják a királynak, a ki azzal a nemes tényével, hogy a *Kossuth Lajos* maradandó emlékének egyik részletét a maga dus gyűjteménye számára megvásárolta, jelét adta bölcs uralkodói gondolkodásának és nagylelkűségének, melylyel közelebb hozza népének szivét dicső trónusához. Bizonyára az egész országban örömet s lelkesedést fog kelteni a királynak ezen valóban fejedelmi cselekedete.

— **Nessi Pál dr. „katonaszabadításai“.** Megirtuk, hogy a „Népszava“ című ujság e hó 15-iki száma azzal vádolta meg *Nessi Pál* dr. országgyűlési képviselőt, hogy katonaszabadításokkal foglalkozik. A megrágalmazott képviselő azonkívül, hogy a *Népszava* ellen bűnvád feljelentést tett, ma délben felkereste báró *Fejérváry Géza* honvédelmi minisztert s megkérte őt, hogy indítson szigorú vizsgálatot a rágalmazás valótlanságának kiderítése céljából.

A miniszter megígérte, hogy a kért vizsgálatot azonnal elrendeli.

— **Változások az egyházmegyében.** A megyés püspök *Marcy* Ernő német-telepítési és *Ma-noeuve* Péter új aradi segédlelkészeket kölcsönösen áthelyezte és *Tell* Jánost, a gróf Bissingen-esalád eddigi nevelőjét Kishácskerekre dispónálta.

— **Draga királyné a Milán sirjánál.** Belgrádból táviratozzák: *Sándor* király és *Draga* királyné Milán király halálának évfordulóján *Krusedolba* szándékoznak menni, hogy ott jelen legyenek annak a sírkápolnának és sírbolt-nak beszertelésén, melyet *Ferenc József* király emeltetett Milán király hamvainak elhelyezésére.

— **Az önkéntesek és a német nyelv.** Sokat foglalkoztatja most a lapokat, hogy mennyiben kívánják a német nyelvismeretet az önkéntesektől. A szegedi 46-ik gyalogezred parancsnokságától most újabb rendeletet kaptak az önkéntesek, mely arról szól, hogy az önkénteseket újabb vizsgára vezénylik annak kiderítése végett, hogy a német tudományuk elegendő-e a legszükségesebb érintkezéshez.

— **Uralkodók sürgönyváltása.** Egy bukaresti sürgöny jelenti: Az Independencia Roumaine közli a román király legutóbbi plevnai látogatása alkalmával *Károly* király és *Miklós* cár között váltott táviratokat.

Károly király ezt táviratozta: A plevnai csataterén időzvé, mély megindulással emlékezem meg arról a felejthetetlen időről, amikor még II. *Sándor* császárnak, felséged főkölt nagatyjának oldalán állottam s napról-napra osztoztam vele az emlékezetes harcok viszontagságaiban, amelyeket hosszas erőfeszítés után a november 28-iki fényes diadai jutalmazott meg. Hálás érzelmeim jeléül ma kószorút tettem az azoknak a vitéz orosz katonáknak a sírjára, akiket vezetni szerencsém volt. Örülök, hogy ez ünnepies alkalommal felgedet újra biztosíthatom élelnek rokonszenvemről és őszinte ragaszkodásomról.

Miklós cár Lividiából ezt válaszolta: Azok az érzelmeik, amelyeket felséged a plevnai csataterén való látogatásakor irántam kifejezni szives volt, mélyen meghatottak és szívem mélyéből méltánylom azt a hődotatot, amelyet felséged a hősi harcok áldozatainak bemutatni kegyeskedett, a kik az orosz és román hadsereg testvériségének korszakát kiolt-hatatlan dicsőséggel koszorúzták. Kérem felségedet, fogadja köszönésem kifejezése mellett változatlan szives ragaszkodásomnak őszinte kifejezését.

— **Zsarolással vádolt vállalkozó.** Az állam a radna-lippai hidépitést *Fischer* Henrik budapesti építő-vállalkozóra bizta, akit az építésnél *Vidor* Jenő mérnök képviselt. Mikor a hid elkészült, a vállalkozó azzal állott elő, hogy neki 97.000 korona értékű többlet-munkája volt és azt kívánta, hogy ezt is térítse meg az állam. *Novakovich* állami főmérnök, aki az építést ellenőrizte, ezzel szemben azt állította, hogy a vállalkozó egyáltalán nem teljesített többlet-munkát, hanem inkább megtakarításnak kell lenni. A hid átvétele emiatt megakadt, sőt most több bünpör támadt az építés miatt. *Vidor* mérnök ugyanis közvetlen az átvétel előtt egy levélben felszólította *Novakovics* főmérnököt, hogy azt az 5860 koronát, amit a hid építése közben kölcsön adott neki, fizesse vissza, különben haladéktalanul bepörli. A főmérnök a követelésről tudni sem akart, fegyelmet kért maga ellen, egyszersmind *Vidor* ellen zsarolás és rágalmasz miatt bünvádi feljelentést tett. *Vidor* megmarad követelése mellett, már polgári pört is indított, hogy azt behajthassa, a kölcsönadást azonban mivel sem tudja bizonyítani. Ebben a bonyodalmas ügyben most tehát a bíróság fog dönteni, hogy melyik részen van az igazság.

— **Mérnöki kamara.** Fővárosi tudósítónk írja: A mérnöki címmel napról-napra több visszaélés történik. Soha mérnöki szakiskolát nem látott emberek is használják ezt a címet, ter-

mészetesen nem önművészből, hanem hogy másokat ámtisanak s olyan munkákra kapjanak megbízásokat, amelyeket tulajdonképpen csak diplomás mérnökök végezhetnek. Építkezést, földmérést, tagosítást derűre borúra intéznek, vezetnek, s a címmel való visszaélés csak akkor derül ki, ha egy-egy jól sikerült ügyletök a büntető törvényszék elé kerül. Budapest aránylag kevesebb a mérnöki címmel való szélhámosság, de annál tömegesebben fordul elő a vidéken. A mérnökök több ízben sürgötték már a baj orvoslását, s most kamarai szervezet létesítésével akarják a többek között a mérnöki címe használatát is rendszabályozni. A szervezkedési akciót már megindították, s eziránt aláírási íveket köröznek.

— **Matuska öngyilkos?** A szédelgő *Matuska* László felesége ma *Körösbányáról* levelet küldött a budapesti főkapitányságnak, melyben azt írja, hogy férje, mikor leleplezték szédelgéseit, családjától elbucszva, azt mondta, hogy Budapestre megy állást keresni s ha ez nem sikerül, a *Dunába* ugrik. A fővárosi rendőrség most ebben az irányban is nyomoz.

— **A Hehs-Róna ügy.** Lapunk legutóbbi számában megírtuk annak a becsületsértési ügynek a kimenetelét, melyben Hehs Béla és Róna Jakab az iparbank tisztviselői szerepelnek. Ebben a tudósításban megírtuk, hogy Róna és Hehs a járásbíró előtt békés uton intézték el ügyüket. Mint most értesülünk, ez az ügy a bíróság elé nem is került, mivel Róna kérelmére Hehs a történetek felett sajnálatát fejezte ki. Helyreigazításra szorul közleményünknek azon része is, melyben az foglaltatik, hogy Hehs sértő kifejezéseit az intézetben uralkodó állapotokra vonatkozólag mondotta volna. Hehs annak idején a bankban előfordult sikkasztásokról mit sem tudott s így sértő szavai csak is Rónát illették.

— **Hegyi Antal bucsuja.** Most már hivatalos dokumentum is van arról, hogy a volt csongrádi plébános Amerika szabad földjén szivja a levegőt. *Hegyi* Antal, mielőtt tengerre szállt volna, a tiszavidéki takarékpénztárnál elfoglalt vezérigazgatói állásáról a következő melankólikus levélben mondott le:

Hamburg, november 7. 1902.

A Tiszavidéki Takarékpénztár Részvénytársaság tekintetes Igazgatóságának

Csongrád.

Balsorsom a hazámat elhagyni kényszerített a visszatérés reménye nélkül.

Ez okból a Tiszavidéki Takarékpénztár Részvénytársaságnál viselt vezérigazgatói állásomról ezennel lemondok s hálás köszönetemet fogadják szives bizalmuk és pedig tapasztalt jóakaró támogatásukért. Isten áldja meg továbbra is közhasznú buzgó munkálkodásukat és törekvéseiket!

Hazafiúi mély tisztelettel

alázatos szolgáljuk:

Hegyi Antal.

Eddig a levél. Az említett takarékpénztár levélben kérte a szegedi törvényszéket, hogy *Hegyi* Antalt törölje a névjegyzékből. *Hegyi* Antal különben maga alapította a takarékpénztárt, a melyet most olyan zordonan a faképnél hagyott.

— **A tengerészet új egyenruhája.** Az osztrák-magyar tengerészet újévtől kezdve új egyenruhát kap. A tisztikar egyenruhája ugyanis is fehér kabáttal fog gyarapodni, amely szabásában és formájában teljesen elüt az eddigiétől. A fehér kabáton vállszallagok lesznek mindkét oldalon, továbbá az érdemrendek viselésére mellszallag. Az új kabát hasonlatos az angol tengerésztisztek trotikus egyenruhájához és igen kényelmes viseletnek ígérkezik. A fehér kabát viselése bizonyos helyhez és időhöz van kötve, ami külön egyenruházati rendelettel lesz szabályozva.

— **Érdekes visszaemlékezés.** Megboldogult Erzsébet királyné névnapja alkalmából *Cadek* Vencel nyugalmazott tanintézeti oktató, érdekes visszaemlékezést tesz közzé. Ezen a napon, éppen 35 évvel ezelőtt Erzsébet királyné

jóvoltából szüntették be a fegyházakban a láncokat. A nehéz fegyházra elítéltek csak kettes vaspatkót kaptak, s csak azokon könnyítették, kiket a láncok a munkában zavartak. 1867 november 19-én történt, hogy a kárháusi templomban, az irgalmas nővérek és az ügyészek jelenlétében az ügyész a felséges kegyelemokiratot a fegyenceknek felolvasta, mellyel beszüntettek minden vasbüntetést. Pillanatnyi esend állott be a szent helyen, aztán hatalmas erővel tört ki az általános örömmujongás. Mikor aztán az összes fegyencek visszamentek zárkájukba és ott hirtelen levették rólu-k a láncokat, az egész ház zengett ismét a megszabadultak örömkialtásaitól.

— **Egy borosjenői szélhámosság a felvidéken.** A múlt héten Turócszentmártonban egy uriasan öltözött férfi állott be az Ivánka-féle vendéglőbe, s magát *Róth* kolozsvári polgári iskolai igazgatónak mondva, mindenáron mulatni akart egy ottani idogáló társasággal. Ez azonban nem találta valami bizalmat gerjesztőnek az idegen embert s valahogyan lerázta a nyakáról. Az idegen nyomban ott is hagyta a vendéglőt s alkalmasint a várost is, mivel egyik ottani „kollegájának” sem volt szerencséje hozzá. Néhány nappal később újból jelentkezett a szélhámosság, aki hamisított iratok alapján többektől pénzt csalt ki, míg aztán Oszlányban elfogták s Nagytapolcsányba vitték. Az illető a *Borosjenőn* lakó *Kubinyi* András, a ki valamikor bencésrendi tanár volt s a rendből kilépett, s persze sem Turócszentmártonban, sem Kolozsvárt nem működött soha mint polgári iskolai tanár avagy igazgató.

— **Cselédek jutalmazása.** A város kapitányi hivatala minden évben jutalmakat oszt ki a leghűségesebb és leghosszabb ideig szolgáló, kifogástalan erkölcsi életű cselédek között. A jutamakra, melyek első díja 200 korona, második és harmadik díja 100—100 korona, december hó 1-től—15-ig nyújtandók he a pályázatok a kapitányi hivatal bejelentő-osztályához.

— **Ki a bolognai gyilkos?** Olasz lapok jelentése szerint törvényszéki orvosok megvizsgálták *Murri* Tullio dr. ügyvéd sebeit, melyeket állítólag meggyilkolt sógora ejtett rajta, mikor védekezett. Az orvosok konstataáltak, hogy a sebek mesterséges uton, orvosi műtét után jutottak *Murri* dr. testére. Ezenkívül vegyi vizsgálat megállapította, hogy a büntett színhelyén talált vércseppek nem *Murri* dr.-tól származnak. *Murri* tehát a sebek, a menekülés és az önfeljelentés által a gyanút az igazi tettestől önmagára akarta háritani.

— **Harminc ember halála.** *Orsováról* jelentik: Tegnap este az Al-Dunán egy munkásokkal megrakott hajó léket kapott és egyszerre süllyedni kezdett. A rémület általános lett, úgy, hogy nagyon nehéz volt a menekülés. A közelben álló hajók segítségükre siettek a munkásoknak, a kik közül öt férfit és egy nőt sikerült is kimenteni, azonban körülbelül harmincan odaveszték a hullámokban. A mentés munkáját nagyon megnehezítette a téjes sötétség.

— **Tűz a világosi járásbírósnál.** Világosi tudósítónk jelenti, hogy az ottani járásbírósnál épületében ma délben felegy órakor tűz támadt, mely az épülethez tartozó faszínt elhamvasztotta. A tüzet csakhamar eloltották.

— **A primadonna haja.** Szomorú is, vig is az a különös eset, amely tegnap este egy ismert fővárosi színésznővel történt. Nem árulhatjuk el a szó-balevő művésznő nevét, de annyit elmondunk, hogy e héten nem lépett föl, mert a színházban, egy valóban hírneves művésznő tölti be nála jobban a műsort s nála kevesebb a — trikót. A kecses színésznő tegnap este a Népszínházba igyekezett, hogy vetélytársnőjét, *Küry* Klárát megnezzze s eközben rácafolta arra a legendára, hogy a primadonnának négy ló, vagy legalább annyi ember által vont kocsin jár: szóval villamoson ment a színházba mamájával együtt. A villamos zsufóva volt, s minthogy nem ismeri minden budapesti lakos személyesen a primadonnát, bizony állania kellett a hátulso porro-

mon. A Dohány utcánál haladt éppen a villamos, a mikor váratlan szerencsétlenség történt. Szélroham kerekedett, a primadonna a kalapjához kapott, de már későn, mert a kalapot a szél lekapta. A következő pillanatban harsogó kacaj zúgott fel, a primadonna pedig sirva takarta el apró kacsóival a kopasz fejét. A kalappal ugyanis a parókája is leestt s a hűvös szél szabadon játszott — mint a költő mondaná — az isteni nő nagyon is lenge hajfűrtjeivel. A primadonna ugyan megkereste a parókáját a Kerepesi-ut sarkán, a hová egy fűrgő rikancs vitte szaladva utána, de a színházba már nem volt kedve elmenni. Ez a primadonna hajának szomorú története.

— **Stefánia grófné birtokvásárlása.** Hirt adtunk arról, hogy a Lónyay grófi pár Budán házat vásárolt; közöltük azt is, hogy Lónyay grófné Magyarországon terjedelmes birtokot akar vásárolni. Erre vonatkozólag a „Gödöllő és Vidéke” a következőket írja: *Stefánia* főhercegnő november 10-én délelőtt 9 órakor Turára érkezett sógora, Lónyay Gábor gróf kíséretében, hogy megtekintse a Schossberger-féle nagybirtokot, amelyet meg akar vásárolni. Megnézte a kastélyt, aztán kocsin bejárta az egész uradalmat. A birtok megvétele már befejezett dolog. Lónyay Elemérné grófné, a ki most már két hét óta Budapesten időzik, jövőre az év nagy részét férje hazájában szándékozik tölteni, amely, mint nagyatyjának, a nagy nádornak hazája is, drága előtte. Lónyay grófnét Budapesten a legnagyobb figyelemmel veszik körül; a társadalom élkelőségei már tisztelegtek nála, de ő nagy gyászja miatt a legnagyobb visszavonultságban él. A grófné a legközelebbi napokban férjével, Lónyay Elemár gróffal, *Kéty* udvari tanácsos, egyetemi tanár tanácsára a Rivierára utazik. Lónyay grófné itteni tartózkodásával rendkívül meg van elégedve és már most örül, hogy tavasszal hosszabb időre visszatérhet Budapestre.

— **Vihar a főváros közgyűlésén.** A székesfőváros törvényhatóságának mai közgyűlésén izgalmas jeleneteket provokált *Polónyi Géza* egyik közbeszólása. Arról tárgyalt a közgyűlés, hogy helye lehet-e *Véry Károlynak*, a pesti főtrafikosnak az adófelszámolási bizottságban, miután az adófizetők iajstromába felvéve nincs. *Polónyi Géza* mellett érvelt, hogy *Véry* igenis lehet tagja a bizottságnak. *Polónyi* felszólalását óriási zaj követte, melybe *Polónyi* ezt kiáltotta bele:

— Hallgassanak, a maguk voksai preperálva vannak!

Erre még elemibb erővel tört ki a láрма, amely egy jó negyedórát tartott s csak *Polónyi* hirtelen távozásával ért véget.

— **A diákok párbaja.** Berlinből írják, hogy a pisztolypárbaj ellen indított mozgalom nemcsak egyes diáktestületekből, hanem az egyetemes diákságból indul ki. Greiswaldban és Tübingenben már szintén voltak diákoszervezetek melyeken elhatározták, hogy kivételes esetektől eltekintve, a pisztolypárbaj helyébe a kardpárbaj lépjen. Pisztolyhoz csak abban az esetben nyulnak, ha 1 családot ért sértés forog fenn, 2. ha az egyik képtelen a kardot forgatni valami testi hibája miatt és 3. ha az egyik fél olyan betegségben szenved, mely vér által átruházható. A berlini diákság összesége legközelebb szintén foglalkozik ezzel a kérdéssel.

— **Leleplezések Lipót királyról.** Megirtuk tegnap, hogy II. *Lipót*, a belgák királya megtiltotta környezetének, hogy leányának *Lónyay Elemér* grófnénak üdvözlő táviratára válaszoljanak. Francia újságok a belga király különös viselkedését azzal magyarázzák, hogy a király *elméleti állapota megrendült*. Érdekes, hogy mi mindent irnak a francia lapok *Lipótról*. A „Rappel” szerint *Lipót* királynak súlyos agybaja van. Nemrég nagy rangot és címet adott

a komoronykjának, mert állítólag felfedezte előtte, hogy gróf *Lónyayné* és *Köburg* Luiza hercegnő összeesküdtek ellene. Azonkívül *Lipót* eltávolította a királyi kert üvegházaiából néhai *Henriette* királyné kedves virágait. A „Peuple” a király magánéletéből közöl indiskréciókat. Ujabb időben a király egyik barátnője, akit a nép „Kongokirálynénak” nevez, rendszeres látogatója volt a királyi villának, még pedig oly időben, amikor a loyális sajtó szerint a király „az államügyekkel foglalkozik”. Alig hogy elment az egyik hölgy, nyomon követte a másik, aki az „Amerikai nő” néven ismeretes. A cop-sur-meroi nyaralót, amely *Albert* herceg trónörökös és neje számára épült, legfelsőbb parancsra gyorsan bebutorozták. A király töltött benne két pásztorórát. Ostendeben a király alagutat épített, amely villáját egy másik villával köti össze, ami a rue de Paris-n van. Ebben a villában természetesen egyik barátnője lakik. Meg kell jeyezni, hogy a „Peuple” szociálista lap.

— **Művészet.** Azt hisszük, a leghelyesebb cím ez, melyet használhatunk, ha azokról a szép képekről akarunk írni, melyeket egész nap bámul a sétáló közönség a korzó nagyobb üzleteinek kirakataiban. Kossák József cs. és kir. udvari fényképész műterméből kerültek ki ezek a művészi képek — mesterük *Letzter József*, ki a közönség jól ismer, de ki, mióta *Pestről* visszajött, még a régiéknél is izlősebb dolgokat produkál. A pompás képek *Maresch Gyula*, *Szabó Albert*, *Probst* és *Társai*, *Lengyel* testvérek cég kirakataiban láthatók.

— **A Kossuth-szoboralap gyarapodása.** *Urhegyi* Antal tanítóképző intézeti tanár egy olajfestményű képét értékesítés végett, az aradi Kossuth-szobor alapja javára adományozta. A képet kétszáz koronáért *Dombiratos* község vásárolta meg s az összeget már bejuttatta a gyűjtő bizottsághoz.

— **Férjcsere az — apóssal.** A „Nyitramegyei Ellenőr”-ben olvassuk ezt az érdekes hírcskét: Egy vidéki városkában történt, hogy egy fiatal tisztviselőnek huzamosabb időre kellett hazulról távoznia hivatalos kiküldetésben. Mint fiatal házasember, feleségét idősebb, özvegyen maradt édesapjához küldötte, hogy távolléte alatt annak háztartásában segédkezzék. A fiatalt menyecske azonban anynyira megszerette az apóst, hogy amikor hazatérésre került a sor, kijelentette, hogy inkább ott marad *Azok*, akik a dolgot közelebbről ismerik, azt állítják, hogy az ügy közelebb már békés elintézését nyer.

— **Gyilkosság a new-yorki társaságban.** Londonból írják, hogy Amerika felsőbb körében ismét egy állítólagos gyilkossági ügy kísért. *Remington* Róbert vőlegénye volt *Alan* Marinak, aki többszörös milliósos volt, de a new-yorkiak a vőlegényt proletárnak tartották, mert csak 30,000 dollár évi jövedelme volt. Három hónap előtt kellett volna megházasodnia. Egy este aztán new-porti klubjában halva találták. Azt mondták, hogy öngyilkos lett. De tegnapelőtt *Edvard* nevű bátyja azt írta egy lapnak, hogy őcsce nem önkéntől halt meg. A tettesekről bizonyítékokat tud beszerezni s a gyilkossággal az előkelő társaság néhány tagját vádolja meg.

— **Ellept szabadalom.** Fővárosi tudósítónk jelenti: *Eberle* Ottó stuttgarti születésű 36 éves mechanikus *Szám* Géza automobil és motor készítőnél volt alkalmazva. Gazdája több alkalommal külföldre utazott, mely időt *Eberle* arra használta fel, hogy tolvaj kulccsal felnyitotta *Szám* irásztáit és abból ellopta *Szám* féltve őrzött motor-tervezetét, amelyre mint eredeti találmányra szabadalmat akart kérni. *Eberle* ekkor otthon azon dolgozott, hogy a motort összeállítsa. *Szám* azonban időközben hazajött és megtudta *Eberle* turpisságát. A rendőrségen feljelentést tett, amire *Eberlet* letartóztatták.

— **Elfogott tolvaj.** Az aradi rendőrség ma elfogta *Aradon* *Radó* István péksegédet, akit a budapesti törvényszék lopás büntette miatt régebbi idő óta országosan köröz. Az elfogott szőkevény-tolvajt a rendőrség átkísérte az ügyészséghez, mely *Ragó* Istánt tolonc-uton fogja a budapesti törvényszéknek átadni.

— **A számok babonája.** A számoknak a népek szellemvilágában már ósidőktől fogva kiváló szerepe van. Ezek a számok a világ különböző részeiben lakó népek majdnem mindegyikénél előfordulnak; tehát ugyanazon jelenségek alapján, közös forrásból származhattak. Csak néhány ily szám van, de ezekkel a népek hiedelmében, szokásaiban lépten-nyomon találkozunk. A nép hiedelmében a hármas szám fordul elő a leggyakrabban, és pedig főleg a varázslatoknál s gyógyításoknál. Az igézetben levő mosdóvizéhez 3-szor 9 kanál vizet vesznek. A hozott vízbe 3 parazst tesznek, a tűzhely 3 sarkából törnek bele földet; 3-szor imádkoznak közben; 3 csöpp vizet eresztenek a megigézett szájába. A mosdóvizet készítés közben 3-szor esztkik le sóprún a csávásba, ezt a sóprút 3-szor ütök a falhoz. A hetes szám is nagyon régi, de később hatolt a népek hiedelmébe, mint a 3-as. A bolygóktól, (melyek száma a régiéknél ismert szerint 7 volt) a hold változásaiból s némelyek a hetes csoportban álló csillagoktól származtatják. Legvalószínűbb, hogy a 7-es misztikus fel-fogása a keleti népek planéta kultuszából indult ki. A 7-es, mint planétaszám után konstruálták a babiloniak a 7 páros csillagot, 7 világrészt, 7 folyót, 7 szelet. Így támadtak: a 7 fejű kigyó, 7 fejű sárkány, 7 fejű ló; 7 pokol, 7 gonosz, az époszok 7 versszaka stb. — A magyar s vele rokon nép etnikumában szintén mély nyomokat hagyott a 7-es. Ott van a 7 kun törzs, 7 kun vezér, a török nomádoknál a 7 ősz jelentősége; továbbá a 7 magyar törzs, a vezér, 7 gyásznap gyar. Van még több ily különös jelentőségű szám is, de ezek ritkábban használatosak és némelyiknek semmi mythikus vonatkozásu alapja sincs.

— **Önként jelentkező sikkasztó.** *Valkó* Árpád az upesti Könyves Tóth és Zacharia hajógép- és kotrógyár könyvelője mintegy négy ezer korona elsikkasztása után megszökött. *Valkó* ezt az összeget oly módon sikkasztotta, hogy a munkáslétszámot a ténylegesnél mindig magasabbnak tüntette fel. Tegnap este a sikkasztó önként jelentkezett a budapesti rendőrségen, a hol rövid kihallgatás után letartóztatták.

— **Gazdátlan mellék.** Az aradi rendőrség bűnügyi osztályában két arany mellék várja a tulajdonosát. A rendőrség elkobozta az ékszer-tárgyakat s igazolt tulajdonosának a hivatali órák alatt kiadja.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az alább nevezett urak szívesek voltak az aradi 1848—49 es, dolog-és keresetképtelen, szegény agghonvédek részére adományt küldeni és pedig: *Inokai Tóth* Lajos ur 5 koronát, *Hegyi* Albert ur 20 koronát és *Kintzig* János ur 20 koronát. Az aradi honvédegyelet ez uton is a leghálásabb köszönetét nyilvánítja ezen nemos tettükért. Arad, 1902. november 19. *Simay* István, egyl. elnök. *May* Soma, jegyző.

— **Becsületos és lelkiismeres ékszerésztől** vehet az ember csak nyugodt szívvel ékszeret, mert akkor nem fél, hogy c alódik. Ilyen megbízható, szolid üzlete van *Weinberger* Ferenc ékszerésznek a Központi szálloda épületében, hol a legizlősebb ékszerek, ezüst és arany zsebrák jótállással a legeslegjutányosabb áron és kedvező fizetési feltételek mellett is kaphatók. Pontos kiszolgálát, első minőségű áruk, újdonságok, saját elsőrendű műhely.

— **Téli cipőjét Porternál szerezze be,** a szabadságtéri Nagy Áruházban. Rengeteg választék kínálkozik ott a legkülönbözőbb férfi-, női, és gyermekcipőkben. A legfinomabb box calf, zsevrő, kezyű bőr, borju-chagrin, orosz-lakk, stb. cipők finom béléssel és anélkül. Tapasztalhatja mindenki, hogy a Porter-árak feltűnően jutányosak. 10 koronás vásárlásnál ingyen fényképet (életnagyságú) kap minden vevő; a vásárlások, ha még oly csekély összegűek is, *Paragon* Blokkon nyugtáztatnak. Háza választékot szívesen küld a cég. Telefonszám 324. Cipő-árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve szállítatik.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Egy szerb miniszterelnök

Kossuth Lajosról.

(Érdekes beszéd a magyar szabadságharcosok Kossuth-ünnepén.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

Magyarország szabadságharcosai a rend egy budapesti nagypáholyában október 28-án összegyűlekeztek, hogy ünnepiesen hódoljanak Kossuth Lajos emlékének. A gyűlekezetben, amelybe az összes magyarországi szabadságharcos páholyokon kívül sok külföldi páholy is elküldte képviselőit, megjelent a *Pobratin* nevű szerb páholy főmestere, *Nikolajevics Szvetomir*, Szerbia volt miniszterelnöke is és ott a következő igen érdekes beszédet mondotta:

„Boldog vagyok, hogy szerbiai testvéreim engem választottak arra, hogy tolmácsoljam rokonszenvedésüket és bámulatukat ama nagy ember iránt, a kinek emlékét ünnepelni ma este összegyűltünk. Ez lesz a legbecesebb küldetés, a melyet életemben teljesítettem. Alig töltöttem be életem ötödik esztendejét, mikor az önk hazája a függetlenségért és szabadságért harcolt; de egészen jól emlékszem, hogy a szerb nép érzelmei és rokonszenve a hadjárat alatt föllázadtak azok ellen, a kik az országot ebbe az okosság nélkül való háborúba belekergették. Nem mondom, hogy a magyarok egészen igazságosak voltak a szerbek irányában; azt sem mondom, hogy a szerb népnek semmi oka sem volt szomszédjával előedetlennek lennie, de az érzés, a min'énnek fölött uralkodó érzés: a nagybecsülés érzése volt a nemzet irányában, a mely föltámadott, hogy összetörje a zsarnokság bilincseit, s a mely önfeláldozó módon küzdött, hogy újra elérje szabadságát. Mert a világnak egy nemzete sincs, a mely olyan jól tudja, mint mi, hogy mit tesz rabszolgának lenni; és a mely annyira megtudja becsülni a szabadság értékét, s azt az áldozatot, a melyet érte hoznak.

Tényeket hozhatnék föl, a melyek állításomat megerősítik, de meg fogják nekem engedni, hogy csak egy epizódot idézzek föl, a melyre nagyon szívesen gondolok vissza. Soha sem fogom elfelejteni azt a napot, a melyen a falumbeli önkéntesek a magyar háborúból visszatértek, a teherszállító kocsik hadi zsákmánnyal voltak tele, azután a sebesülteket hozták, s végül jöttek azok, a kiket megkíméltek az ellenség fegyverei. Végigvonult a menet az országúton és egyszerre megállt egy ház előtt. Egy asszony, a ki engem tartott a karján, házában küszöbéről így kiáltott a harcból hazatérő rokonaira, a kik be akartak lépni a házba:

— Az a háború, a honnan ti most visszatértetek, nem volt szent háború! Ti azok ellen harcoltatok, a kik szabadok akartak lenni. Mielőtt beléptek, menjetek és mossátok meg a kezeteiket, menjetek a templomba és tisztítsátok meg lelketeket Isten előtt attól a nagy bűntől, a melyet elkövettetek!

Ez az asszony az én anyám volt és szavainak értelmét csak később fogtam föl. Mert az a nemzet, a mely a szabadságot szereti, kell, hogy megbecsülje a mások szabadságát.

Az események, a melyek a 48—49-iki háborúra következtek, igen eklatáns módon erősítették meg ezt az igazságot, úgy nálunk, mint önkönél. Nem akarok hosszasan foglalkozni ama kemény megpróbáltatásokkal, a melyeket népeink a háború után elszenvedtek, csak egy ténnyel akarok megemlékezni, a mely igazolja az én állításomat, s ez az, hogy csak ez után az összeütközés után közeledtünk jobban egymáshoz. Ez a háború megtanított bennünket arra, hogy becsüljük egymást. Senki

sem becsülte meg jobban az én nemzetem érteit, mint maga Kossuth. Senki sem volt jobb indulattal a balkáni népek iránt, mint ő. És cserebe mindjárt az első napon meghódította Kossuth a szerbek rokonszenvét. S ez a rokonszenv a háború után még csak növekedett.

Röviden csupán annyit akarok mondani: mi szerbek tiszteljük Kossuthban a nemes és nagy ellenfelet, tiszteljük benne a szomszéd nemzetnek nagy nemzeti hőst, tiszteljük benne az emberiség és szabadság nemes előharcosát, tiszteljük Kossuth Lajosban az illusztris államférfiut, az igazi szabadságharcost, a ki a legszebb és legnemesebb eszméket hirdette mind a két szomszéd nemzetnek. Ebben az értelemben, ezekkel az érzelmeikkel csatlakozunk önköz mi, én és barátaim, testvéreim, a nagy férfiú emlékének ünnepelésében.

Titokzatos letartóztatás.

(A trieszti rejtélyes idegen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

Nemrégiben egy negyven év körüli elegáns megjelenésű uriember érkezett a déli vasúton Triesztbe. A podgyászán levő vignettákból — mint azt már röviden említettük — kitűnt, hogy Fiuméből jött, hol a Hotel du Nord szállóban lakott, azelőtt pedig Budapesten tartózkodott a Hungária nagy szállóban. Az állomásról az utas a város legelőkelőbb szállójába, a Hotel Delonneba hajtatott, hol nagyobb lakást bérelt már előzőleg. Megérkezése után a vendégkönyvbe ezt írta: *Pedóczy János, Budapest.*

Alighogy megérkezett az illető, nyomban egy ur kívánt vele beszélni, ki kocsin érkezett a fogadóhoz, két társa kíséretében.

Pedóczy fogadta az illetőt. A látogatás igen rövid volt. A titokzatos utas együtt jött ki vendégével, ki egy bécsi — *detektív* volt. Két társa azalatt az idegen podgyászát foglalta le.

Ezzel a fogással az osztrák rendőrség azt hiszi, hogy egy rejtélyes véres dráma tettesének jutott nyomára, mely dráma néhány évvel ezelőtt Bukarestben játszódott le, anélkül, hogy a bűnösöket fel tudták volna fedezni.

1898-ban ugyanis egy volt prágai dalénekesnőt, ki akkor a román főváros ünnepeltje volt, egy este lakásán meggyilkolva találták. A vizsgálat csak annyit derített ki, hogy a gyilkosság mintegy három nappal a felfedezés előtt történt. Meglehető volt azonban, hogy a szerencsétlennek pénzét, ékszereit, értékpapirjait érintetlenül s házat a legnagyobb rendben találták. A bukaresti lapok, melyek tudvalevőleg cenzura alatt állanak, egyszerűen megemlékeztek az esetről, anélkül, hogy annak részleteibe bocsátkoztak volna. Kétségkívül mélyebb ok volt erre.

Laprák Máriát — így hívták a szerencsétlent — eltemették, de a gyilkosai eddig nem kerültek meg.

Ezzel a titokzatos gyilkossággal hozzák most összefüggésbe Pedóczy János letartóztatását. A letartóztatott személyét burkoló titokzatosságot csak növelte az idegen rideg vallomása. A vizsgálóbíróval ugyanis ilyenforma párbeszéd folyt le:

- Mivel tudja igazolni, hogy Pedóczy Jánosnak hívják?
- Semmivel.
- Hova szándékozott utazni?
- Nem vagyok köteles megmondani.
- Hol született?
- Nem emlékszem.

- Van-e utlevele?
- Nincs.
- A kétszázötvenezer forint, melyet önnél lefoglaltunk, honnan ered és kié?
- Enyém.
- Mi a foglalkozása?
- Nem felelek reá.

Az ily tónusban folytatott vizsgálat természetesen nem sok eredményre vezetett.

A letartóztatott podgyászában még számos sifirozott teveget, valamint a német, szerb és magyar ujságokat találtak, még pedig olyanokat, melyekben a szerb királyi udvarról szóló hírek vannak.

Sokan azt hiszik, hogy a szenzációs letartóztatás a nemrégiben lefolyt *belgrádi merénylet-pörrel* van összefüggésben. Egy tanuvallo-másból ugyanis azt sejtik, hogy egy politikai gyilkosságra szervezett bandára akadtak, melynek tagjai Szerbiában is ki akarták használni azokat a kellemetlen körülményeket, amelyekbe egy koronás fő jutott fiatalos baklövéséi miatt. A banda lehet, hogy annak a pártnak az eszéke, mely mindenáron hatalomra törekszik.

Érdekes felemlíteni, hogy a vizsgálóbíró számos névtelen levelet és táviratot kapott már eddig, amelyekben fenyegetik, ha a letartóztatott szabadon nem engedi. Pedóczy, kit szigorúan őriznek, még mindig nem felel a hozzá intézett kérdésekre és csöppet sem látszik tördölni sorsával. A titokzatos esetről százféle verzió kering Trieszt környékén. Erdeklődéssel várják a fejleményeket.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A meggyilolt rendőr. *Bucz Florea* meggyilkoltatása ügyében harmadik napja folyt ma a tárgyalás az aradi esküdtszék előtt. Délelőtt egész sereg tanut halgattak ki. *Mócz Mihály, Kőműves Mari, Bucz Mitru, Strasszer Ferenc* jegyző és *Mócz Tódor* azt vallották, hogy halottak, amint az áldozat gyilkosai a vádlott *Szav Petrut* nevezte meg. Hasonlóképpen vallott *Girgár Mariuca*, kinek lakásába vitték a haldoklót. Délután az orvos-szakértőket halgatták ki *Borsos Géza dr.* és *Csillag Ignác dr.* egybehangzó véleménye szerint *Bucz* halálának közvetlen oka hashártyagyulladás volt, mely lövés folytán állott elő. Kihallgatták a vádlott feleségét is, ki valóságos védőbeszédet tartott a férje mellett. Vallomást tett a vádlott testvére és sógora is. A tanukat mind megeskettették. Holnap, csütörtökön a perbeszédre kerül a sor.

§ Egy volt kisasszony a fogházban. *Biró Vilma* neve sokat járta az aradi rendőrséget, azután pedig a törvényszék elé került. A leány, ki valaha a kisasszony elnevezésre tarthatott számot, nagyon lesüllyedt a lejtőn, s végre közönséges tolvaj lett belőle. Az aradi törvényszék öt rendbeli lopás büntetéséért két évi fegyházra ítélte, s ezt a büntetést a nagyváradi kir. tábla is jóváhagyta. Az ügy a kir. kuriához került, mely most tudatta, hogy a hozzá terjesztett semmisségi panaszt elutasította. Ezzel azután az ítélet jogerőssé vált, és az egykori kisasszony két évi fegyházat fog ülni.

§ Delegált bíróság a soproni banksikkasztáshoz. Sopronból jelentik: A soproni bankügyben a kuria a zalaegerszegi törvényszéket delegálta. A kuria végzésének megokolásában arra hivatkozik, hogy a soproni törvényszék bírálóból a bünvádi perrendtartásban megállapított okok miatt tárgyaló tanács nem alakítható. A főtárgyalás napját a zalaegerszegi törvényszék fogja megállapítani.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

F. A. Bor osjenő. Miután azt tapasztaljuk, hogy ön bennünket az ott történő eseményekről nem értesít, a tudósítói tisztet öntől megvonjuk.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= A szennyvizek gazdasági értékesítése. *Daranyi* földművelésügyi miniszter az Arad város tulajdonát képező szennyvízszűrőtelepet bérlet útján a IX. kerületi kulturmérnökség kezelésé alá adta egyrészt, hogy a Shone-féle csatornázási rendszer tanulmányoztassék, másrészt, hogy a szennyvíztelepen állandóan különféle növényt termelve, a szennyvizek gazdasági értéke megismerhető legyen.

= Fizetéseketelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseketelenségekről tesz jelentést: Neufeld Sámuel, *Gyimes*. — Jaszner Sándor, *Váguhely*. — Landsmann és Gottlieb, keresk. cég *S.-A. Ujhely*. — Boronkai Károly, *Nagy-Kanizsa*. — Ivanovics Panta, *Zágráb*. — Feldmann Antal, *Munkács*. — Koffler Mózes, Kolomec. Fischer János, Innsbruck.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 19.

Delitőzsde. Buzakinálát mérsékelt, a vételkedv korlátozott. Nyugodtabb irányzat mellett 33.000 métermázsra került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonanemek nyugodtak. Időjárás hideg.

Estitőzsde. Berlin ünnep, páris 5-el olcsóbb.

Zárhat 12 órakor:

Buza 1903. áprilisra	7.66—7.67
Rozs 1903. áprilisra	6.65—6.66
Zab 1903. áprilisra	6.36—6.37
Tengeri 1903. májusra	5.77—5.78
Repce augusztusra	11.90—12.—

Zárhat 5 órakor:

Buza 1903. áprilisra	7.64—7.65
Rozs 1903. áprilisra	6.63—6.64
Zab 1903. áprilisra	6.37—6.39
Tengeri 1903. májusra	5.80—5.82
Repce augusztusra	—

Zárhat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	661.50
Magyar hitelrészvény	699.—
Leszámlolóbank részvény	440.—
Rima-Murányi vasmű részvény	466.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	686.50
Közuti vasut	610.—
Városi villamos vasut részvény	327.—

Szeszűzlet.

— November 19. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Szárlott vasut 12:30—13.— korona mmásánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— November 19. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felül sulyban 108—9 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felül sulyban 110—1 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 108—9 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 108—9 fillérig.

Szerbia: Nehéz páronként 260 kilogramm felül sulyban 104—6 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 102—4 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 100—2 fillérig.

Sertéselészám. November hó 16. napján volt készlet 38,087 darab, november hó 17. napján felhajtott 1121 darab, november hó 17. napján elszállított 1075 darab, november hó 18. napján maradt készlet 38,223 darab. — Uzet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, november 19.

Magyar aranyárjádék 4%	121.40
Magyar koronajárjádék 4%	97.60
Magyar arany 4%	—
Magyar ezüst 4%	—
Magyar keleti vasut	—
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar italmegváltási kötvény	—
Horvát szlavin földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	199.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	156.—
Osztrák papírjárjádék	100.75
Osztrák járjádék ezüst	100.50
Osztrák járjádék arany	120.50
Koronajárjádék	100.—
1860-iki allamsorsjegyek	150.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1565.—
Magyar hitelbankrészvény	699.50
Osztrák hitelbankrészvény	662.75
Osztrák-magyar államvasut	687.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.06
Német birodalmi márka	118.90
London	239.17

REGÉNY-CSARNOK.

A róma-párisi expressvonal.

— Angol regény. —

Fordította: **Ritt Gyula.** [14]
(Folytatás.)

Ahogy a hivatalnokok egyedül maradtak, megfontolták a dolgot. Az olasz személyesen ismeri a leányt, ő akadhat leghamarabb a nyomára és a tévedés is ki lenne zárva. AZ ügyről tudomása van, iratai rendben vannak s így föltétlen megbizhattak benne.

— Hanem tehetjük-e? — kérdezte a főnök. — Honnan tudjuk mi, hogy való dolgokat mondott-e? Mi biztosít az ő jóakarataról és becsületességéről? Hátha részes a gyilkosságban, vagy oly dolgokat is tud, a melyek őt is terhelik?

— Ez természetesen lehetséges, de megbocsásson kollega ur, ön egy kissé túlhajt a célon, ellenkezett a vizsgálóbíró. — Miért ne használnók fel ezt az embert? Ha féltre akar vezetni, vagy be akar csapni, azt hiszem, nem menekül kezeink közül.

— Hagyja menni, de küldjön vele valakit, — szolt a biztos és ez volt az egyetlen elfogadható terv, amit kitaláltak.

— Kitűnő? — kiáltott fel a bíró. — Van itt még egy embere főnök ur? Küldje vele az olaszt.

E tanácskozás után az olaszt behívták. — Elfogadjuk szolgálatát uram, — mondták neki, — azonnal megkezdheti kutatását.

— Hova ment a grófnő? kérdezte Ripaldi.

— Honnan tudja ön azt, hogy nincs itt?

— Onnan, hogy nincs már közöttünk. Elfogták, vagy mi?

— Még nem, de szem előtt tartjuk. A nagy boulevard-i „Madagaszkár” szállóba hajtatott.

— Akkor a komornát fogom keresni. Kétségtelen, hogy urnője előtt odament, de legalább is oda fog jönni.

— Az ujjai között fog kisiklani, mert nem ismeri a várost. De Franciaországban joga sincs, hogy őt letartóztassa.

— Kérni fogom majd a rendőrség segítségével.

— Ez helyes, csak hogy azzal sok időt veszít és ez elkerülhető volna. — Ép azért egyik közegünket fogjuk ön mellé adni, ki mindenben segélyére lesz.

— Mindenesetre, ha kívánják; ez lesz a legjobb, — hagyta helyben a legnagyobb készséggel az olasz, de a figyelmes hallgató kiérezhette hangjából, hogy ez az intézkedés cseppet sincsen inyére.

— Majd előszólítom Blockot, — szolt a rendőrfőnök és a második titkos rendőr csakhamar megjelent a szobában.

Block egy kövér, alacsony kis ember volt. alakja a hordóra emlékeztetett.

— Ez az ur, — kezdte a rendőrfőnök és Ripaldira mutatott, — az olasz rendőrség hivatalnok a Rómából, ki szolgálatát szíves volt nekünk felajánlani. Elfogja őt kísérni a Madagaszkár szállóba és érintkezé-be lép Galipauddal, ki szolgálati ügyben ott tartózkodik.

— Nem volna célszerűbb, ha Galipaudnak bemutatkozom? szolt közbe az olasz. Föl fogom ismeri, mert itt már láttam őt.

— Az nem bizonyos, mert külsejét megváltoztathatta. Elvégre is a vizsgálat további folyását nem ismeri s így önben kétekedni fog.

— Jó volna tán, ha egy pár sor írást adnának hozzá.

— Nem, jobbnak tartjuk Blockot küldeni, választott határozottan és röviden a rendőrfőnök, kinek kezdett nem tetszeni Ripaldi keményfejűsége.

— Csak az egyszerűsítés kedvéért ajánlottam — vetette közbe gyorsan Ripaldi. Természetes, hogy önök kezei között vagyok s ha a grófnőt a szállóban már nem találom, másfelé kellene nyomoznom. — Ez esetben Block ur — közölnön, — nagy segítségemre lehet.

Ezek a szavak újra helyreállították a megingott bizalmat és néhány pillanattal később a deaktív egy csukott hintóban elhagyta a pályaudvart.

(Folytatása következik.)

NAPIREND.

November 20. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Valburg, Bódog. — Protestáns naptár: Emilia. — Görög-keleti naptár (november 7.): Hieron. — A nap két 6 óra 58 perckor. nyugszik 4 óra 1 perckor. — A hold két 9 óra 29 perckor, nyugszik 11 óra 7 perckor.

Külső-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Breklye-muzeum helyisége mellett Flósterem.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Hideg, délen, nyugaton havazás.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 4.45	Személyvonat d. u. 3.32
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szmv. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinig délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.07	Gyorsvonat délután 4.06
Radnára délután 7.23	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35
Személyvonat d. u. 4.11	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.08
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Nemzeti színház.

Bérlet 51. sz.

Páratlan.

Csütörtökön, 1902. évi november hó 20. án: —

Dráma a tenger fenekén.

Látványos színmű 5 felvonásban, 6 képben. Irta: Duque Ferdinand. Fordította: Huszár Imre.

SZEMÉLYEK:

Sir Reginald	Győre Alajos.	Szarténe	Ternyei L.
Ellen	Daróczy Ilka.	Pekovits Nika	Mariházi M.
Emilia	Gazdi A.	Jeremiah	Pajor Agnes.
Friquet	Füredi J.	Parancsnok	Gózon Béla.
Alparancsnok	Németh J.	Hajóoszt	Palotai Gy.
Norton James	Csiky László.	Feargus	Sarkadi A.
Lujza	Csigaházi E.	Jegyző	Takorai L.

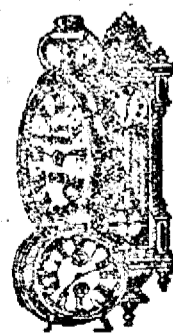
Kezdete este 7 órakor.

Medic. univ. 2114

Dr. Craciunescu Sándor

herculesfürdői orvos.

Rendel: D. e. 8—9, d. u. 3—4 óráig,
Arad, Nagykörut 2.

Jó órákat olcsón

küld 3 évi írásbeli jótállás mellett privát vevőknek

Konrad János

óragyára,
aranyárak kivitelé háza

BRÜX, 270. sz. (Csehország).

Jó nickel rem. óra	frt 3.75.
Valódi ezüst rem. óra	5.80.
Valódi ezüst láncz	frt 1.20.
Nickel ébresztő óra	1.95.

Czégem a cs. és kir. birodalmi czimerral van ki-tüntetve, számtalan arany, ezüst kiállítási érem, valamint ezernyi elismerő levél van birtokomom. 1902
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Uraságoktól levetett

téli és nyári ruhákat

a legmagasabb áron vesznek.

Kívánatra házhoz is megyek. Továbbá használt butorokat is vesznek és olcsó áron eladok. 1928

Menczer Márton

Arad, Petöfi-utca 7. sz.

3 nap alatt meggyógyul

a húgyvesztés — ha több éves is — szabadalmazott tanálmányom által, mely több évi orvosi gyakorlatban kipróbálva, a bécsi közkeletben a párisi Hópital-Mydiben vérhajtóbetegségek osztályán általános használatban van. Tehetetlenség és éjjeli magömlés meggyógyítására is feltétlenül biztos. Állandó, foglalkozás változtatás nélkül otthon titokban használható. Használati utasítással 10 frt. utánvétellel, vagy az összeg előre küldése mellett.

Dr. Tóth Ödön 1653

Budapest, VIII. József-körút 53.

Gurahonezi portlandcemento

egyedüli magyar gyártmány, mely a magyar mérnök- és építész-egylet által megszabott normáikat 60-70 százalékkal felülmúlja, rendkívül finom őrlésben, kis és nagy mennyiségben, gyári áron kapható

Krisán János Arad, nagyvárad-ut 12. és

Az Arad-csanádi Egyesült Vasutak

szertáránál

Arad állomás mellett.

Megrendeléseket az Arad-csanádi Egyesült Vasutak központi irodája is elfogad és a cementet kívánatra házhoz szállítja. 1649

Telefon 137. sz.

Legjobb minőségű teljesen száraz I. oszt., 7 láb hosszú

tölgy szöllőkaró,

I. osztályú

bükk hasáb tűzifa,

továbbá mindenféle tölgy vágott

és faragott épületfák

a legjutányosabb árakban kaphatók

Kerskovitz Jg. és fiai

1804 cégénél

Aradon, Boros Béni-tér 11. zs.

Felülmul minden eddig létezőt a

Sultán Rum,

mely a theának rendkívül kellemes és zamatos ízt kölcsönöz.

Ára 1/2 literes üveg 80 kr., 1 liter 1 frt 50 kr.

Kitünő ízével páratlanul áll a

Sultán thea.

Ára: 1 deka 10 kr., 1/8 klló 1 frt, 1/4 kilo 2 frt.

Gyermekek és felnőtteknél egyaránt kipróbált kitünő hatása szerűdöbaj, köhögés, nehéz lélegzés, angolkór, csuzos bajok ellen a

szagtalan, kellemes ízű, friss

Csukamájolaj.

Ára egy üvegnek 1 forint.

Délmagyarország részére kizárólagos raktár:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriuma 652

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

A legjobb arcz-szépítőszert a **SERAIL-ARCZKENŐCS,**

mely az arczot tisztítja, fehériti és bársonypuhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan } kitünő toillet szappanok
Epe-szappan } a keñes használatához.
Serail-creme. Nappali használatra.

Serail-pouder. Kiváló finom arczpor három színben, fehér, rózsaszín és krémé. Egy doboz ára 1 korona. Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

A volt szintársulat tagja, a kiváló szépségű Menszáros Margit a következőleg nyilatkozott a Serail-készítményekről:

Igen tisztelt gyógyszerész ur!

Használva az ön által készített Serail pipere-különlegességeket, teljes meggyőződéssel nyilatkozatom ki, hogy azok bőrpoló és bőrfinomító hatásukat illetőleg, a legkényesebb igényeknek is megfelelnek, és a hasonló készítmények közül méltán foglalják el az első helyet.

Fogadja legnagyobb elismerésem s meglegedésem mellett, szívélyes üdvözlétem.

Arad, 1902. márcz. 29.

Menszáros Margit.

Csalhatatlan szer nátha ellen.

Bármilyen náthát 1 nap alatt meggyógyít. Hatása biztos és meglepő. Használata kellemes.

Kapható egyedül csak a Rozsnyay gyógytárban.

Pilulae solventes Rozsnyay hashajtó labdacok.

Biztos hatása, csikarást nem okozó labdacok. — Egy doboz ára 80 fillér.

Kapható a készítőnél: ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerháznál, Aradon, Szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerháznál.

Legjobb bevásárlási helye mindennemű

illatszerek, szappanok, fogkefék, fogporok, fogpasztak, szájvizek, hölgyporok, arczcremek, arczvizek, hajszeszek, szivacsoknak.

Szép fogak! csakis

DENTOLIN

fog creme

használatát által nyerhetők.

Egyszeri használat után mindenki megkedveli.

Egy tubus 50 fillér.

A legmagbízhatóbb minőségekben mindennemű

ORVOS-SEBÉSZI

és

SZÜLÉSZETI

kötszerek.

LEGOLCSÓBB ÁRAKI

WOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése ARADON. 1710

MINDEN HOLGYNEK SZÜKSÉGES ARCZBÖRE MEGVÉDÉSÉRE A FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitünő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsiros kenés, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármilyen hosszú ideig használva sem árt. Par napi használat után megszüntet széplőt májfoltot, bőrátkát (mitesser) és minden arczisztatlanságot. Masszázshoz használva eltünttet redőket, himlőhelyet s.b.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek ezimeres védjegyemmel vannak lezárva.

Kamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona. 1738

Margit szappan 70 fillér.

Margit powder 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerháznál és drogueriában.

Apátváros: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferenc, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Barzován: Székely Sándor, Cs.-Apácán: Beszemi Antal, Cs.-Pálotán: Nagy Albert, Cserszőn: Berkes Armin, Elekán: Ifj. Pekker István, Földeskon: Boros Károly, Giegyvácon: T. Zombory János, Gurahonezon: Molnár István, Győrekon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Székely Pál, Kun-Ágotán: Fejos Lajos, Kurticon: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Koleszényi Ferenc, Mező-Kovácskán: Szabady Viktor, M.-Rádán: U. Kusanth Pál, Nagy-Halmágyon: Haueros Adam, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pécskán: Rekszla János, Pankotán: Pesevitz Gusztáv, Pityarosan: Szabados József, Székúváron: Frensz D. Traugott, Sándon: Csiky Lukács, Soborszában: Károlyi Kálmán, Szemlaken: Hauerler Sándor, Tanczon: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszerháznál.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Jutányos áron

adok zongoraórákat kitűnő mód-
szer szerint. Varjassy József utca
14. sz. 2124

Egy elegáns garcon lakás

parkett és gázvilágítással, azonnal
kiadó. Varjassy József-utca 14.
szám. 2125

Elveszett

Arad és Bánkut között egy cso-
mag, tartalmazott bőrt, ágyvasalást
és véső vasat. A becsületes meg-
találó kéretik Prokopetz József ur
üzletében átadni. 2121

Nagy jégverem kiadó.

Bővebbet Deutsch Bernátnál, Her-
mann-udvar 14. 2123

Jutányos ár mellett
eladó
260 Ft. idei
hegyi fehér bor.

A venni szándékozók kéret-
nek a bort személyesen meg-
tekinteni. Cím: 2122

Onu Ljubomir,

nagy szőlőbirtokos

Kovaszinecz, Aradmegye.

ZSEBKENDŐ

Színes szövött vászon zsebkendő 1 tucat	1,50, 2.—, 2,50, 3.— frt
Színnyomatu	1 » 2,50, 3.—, 3,50, 4.—, 5.— »
» női a jour »	1 » 3,50, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— »
» férfi a jour »	1 » 4,50, 5.—, 6.—, 7.—, 8.— »
Színes szövött a jour vászon	1 » 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— »
Angolszínnyomatu női batizst	1 » —, 1,50, 2.—, 2,50, 3.— »
» férfi »	1 » 2.—, 2,50, 3.—, 3,50, 4.— »
Fehér női és férfi egy és több a jous vászon zsebkendő	1 » 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 8.— »
Cyermek	1 » —, 40.—, 60.—, 80.—, 1.—, 1,50 »

Fehér szegélyes vászon zsebkendő 1 tuc. 2 frt és felj., minden árban
Fehér és színes franzózia különlegességek 10 frt és feljebb, minden
árban. — Ha a megrendők a várakozásnak meg nem felelőnek,
szívesen kicseréltetnek.

Zsebkendő-különlegességek
gyári raktára:
Budapest, VI., Uj-utca 7.

A század legnagyobb szenzációja!

A legnagyobb feltűnést keltették a „Mascagni Re-
cord Comp.“

éneklő és beszélő gépei,

melyek a legkedélyesebb mulatságot képezik.

Visszaadják a hangot, éneket, zenét és szavalfot.

Ezen gépek nemcsak
legkellemebb szórako-
zást nyújtanak családok-
nak, hanem idegen nyel-
vek elsajátítására, ügy-
védi és más irodákban
is alkalmazhatók. Külö-
nösen figyelemre méltók
az önműködő (automat)
gépek, melyek teljesen
főlölegessé teszik a ka-
tona-, cigányzenét és
énekeseket, oly élethűen
reprodukálnak mindent, s

azért vendéglőkben, szállodákban, kávéházakban, cukrászdákban s nagyobb nyilvános helyeken nemcsak a közönségnek nyújtanak szórakozást, hanem a tulajdonosnak is nagy jövedelmet hoznak. Megtekinthetők és fevilágosítás nyerhető egész napon át. Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld a Mascagni Record Comp.-Aradmegyei egyedüli képviselője és főelárusítója:

KEPPICH ZSIGMOND

Arad, Andrassy-tér 19. sz., („Központi szálloda“-épület.)

Minden este 7 órától hangverseny, mely időben a gépek működnek.

Üzlet eladás.

Megyénk nagy forgalmu
élénk helyén, nagyon jól jöve-
delmező

vidéki

vegyes kereskedés
eladó,

italmérés és szeszfordéval, ga-
bonakereskedés és sertésvá-
gások.

Levelek kéretnek a kiadó-
hivatalba „Üzleteladás“ címre.

Villanyos házi csengő
bevezetést,

Villanyos házi csengő
javítást,

Villanyos csengő
évi jókarban tartást,

Házi telephon
szerelést szakszerűen és jutá-
nyosan készít

Kalmár József

villanyműszerész, kerékpár és var-
rogépraktár és javító műhelye

ARAD, Salacz-utca 2.

Zálogcéduákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-
tárgyakat készpénz fizetés mel-
lett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész

ARAD, TEMPLUM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legol-
csóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

Telefon 219.

Alapított 1850.

Gebhart J. és fia Aradon.

Andrassy-tér 16.

Világítási cikkek.

Legnagyobb választék

Ditmár-féle

villanyos és légszesz csillárookban

Elvállalunk világítási berendezéseket.

Atalakításokat petróleumról villanyvilá-
gításra.

Különlegesség:

Ditmár-féle

gyémánt-égők.

Nagyobb fény mellett kevesebb fogyasztás.

Porcellán áruk:

Étkező készletek: Leg-
teljesebb collectió étkező, tea,
kávé és feketekávé készletek-
ből. A legolcsóbbaktól a legfi-
nomabb kiállításúakig.

Egyes kávé, teás és mokka
csészékben, valamint csemege
és egyéb tányérokban a vidé-
ken páratlan olcsó és gazdag
választék.

Diszmi tárgyakból a legújabb
perámiai művek készleten tar-
tatnak.

2080

Üvegáruk:

Bel és külföldi üveg készle-
tek utolérhetlen olcsó árakon.
A legegyszerűbbtől a legmoder-
nebb újdonságokig. Színes üveg
disztárgyakból állandó nagy
készlet.

Fémáruk:

„Kayser zinn“ disz és hasz-
nalmi tárgyakból egyedüli rak-
tár. „Szandrik“ körmőcbányai
ezüstműveinek képviselője. Al-
pacca ezüst evőeszközök és
disztárgyak. Alpaccaáruk.